

Gemensam nämnd för upphandlingTill Gemensam nämnd för upphandlings ledamöter
Till ersättare för kännedom**Gemensam nämnd för upphandling****Tid:** Fredag 9 februari 2024, kl. 09:00**Plats:** Netpublicator

	Ärenden	Dnr
1	Val av justerare	2
2	Anmälan av extra ärenden	3
3	Information/utbildning med fokus på nämndens och UhC:s mål och uppdrag samt LOU	4
4	Miljöspendanalys 2023 (inköpsanalys för samverkande kommuner)	5 - 32
5	Bokslut och verksamhetsberättelse 2023	33 - 43
6	Arbetsmiljö och personalrapport 2023	44 - 56
7	Samlingsärende- rapport från upphandlingcenters chef	57 - 70
8	Samlingsärende - redovisning av delegationsbeslut	71 - 76

Leif Pettersson
ordförande**Ulrika Nordblad**
nämndsekreterare

Val av justerande

Anmälan av extra ärenden

Muntlig presentation

Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan

Miljöspendanalys 2023 - Inköpsanalys för samverkande kommuner

Förslag till beslut

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan godkänner informationen avseende miljöspendanalys för samverkande kommuner.

Beskrivning av ärendet

Inledning

Nämnden har beslutat att ge UhC uppdraget Miljöspendanalys, som syftar till att identifiera de kategorier och avtal som står för störst klimatpåverkan. Uppdraget ska leda till bättre prioriteringar bland kommande upphandlingar för att minska kommunernas klimatpåverkan och samtidigt lämna mer utrymme för marknadsanalys och leverantörsdialog i upphandlingsarbetet.

Miljöspendanalysen är en inköpsanalys med pålagda klimatfaktorer som indikera på klimatpåverkan som inköpen motsvarar. Analysen visar vilka genomsnittliga klimatutsläpp kommunernas typer av inköp generellt bidrar till i samhället, och ska därför läsas som indikation på klimatpåverkan, och inte som inköpens faktiska koldioxidutsläpp. Analysen ger UhC möjlighet att arbeta mer effektivt och strategiskt med avtalens klimatpåverkan, och kan ligga till grund för vidare aktiviteter för kommunerna att minska klimatpåverkan från sina inköp.

Analys av kommunernas gemensamma inköp

Analysen utgår ifrån UhC:s medlemskommuners inköp, och baseras på uppgifter över utbetalningar (summa kronor) till leverantörer, som har exporterats ur medlemskommunernas ekonomisystem under perioden 2022-06-01 – 2023-05-31.

Medlemskommunernas gemensamma inköp låg på strax över 3,5 miljarder kronor, vilket indikerade på ett koldioxidutsläpp på över 150 tusen ton, vilket motsvarar en 75 000 000 mil resa med bensinbil. Analysen visade att inköpskategorierna Bygg och underhåll, Fordon och transporter, Livsmedel och kök, samt Park och anläggning indikerat på störst klimatpåverkan.

Sett till kommunernas inköp uppdelat per leverantör, indikerar följande typer av avtalade varor- och tjänster för störst klimatpåverkan: Drivmedel,

Byggentreprenader, Livsmedel, IT, Mark- och anläggningsentreprenader/-maskiner, Lek- och skapandematerial, Möbler, Läromedia, och Beläggningsarbeten.

Rekommendationer för hur kommunerna kan minska klimatpåverkan från inköp, och för hur UhC kan få bättre Spendanalyser och upphandlingsunderlag, finns i slutet av rapporten. I rapporten finns också utdrag från varje medlemskommuns separata Miljöspend.

Övrigt och framtid/Utveckling

Spend- och Miljöspendanalyser är viktiga verktyg för att kunna jobba informerat och effektivt med inköpsstyrning och upphandling, för att följa upp avtalsefterlevnaden, och för att arbeta med inköpsens klimatpåverkan. Men att fortsätta göra årliga analyser på leverantörsnivå skulle inte ge oss en ökad förståelse.

Ett nästa steg skulle istället vara att kommunerna utvecklar och/eller samordnar sin inköpsuppföljning på avtalsnivå, och helst ner på varu- och/eller ordernivå, för att kunna följa förändringen i klimatpåverkan från inköpen och avvikelser från avtal och beställningar.

Ett annat nästa steg är att ta fram fördjupade rapporter för en eller några av de inköpskategorier eller typer av avtal som indikerat på störst klimatpåverkan. Fördjupning inom Fordon och transporter, Drivmedel, Livsmedel, eller IT skulle kunna leda till mer precis redovisning av inköpsens klimatpåverkan. En fördjupning inom Bygg och underhåll, Park och anläggning eller Beläggningsarbeten skulle troligtvis kunna generera den största klimatnyttan. Utredningar av Lek- och skapandematerial, Läromedia, eller Möbler har potentialen att leda till både pengabesparande slutsatser som till klimatnytta.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

Bilaga 1 Miljöspendanalys för samverkande kommuner år 2023

Beslut skickas till

Akten

Miljöspendanalys

UpphandlingsCenter Falun Borlänge Regionen

Ida Dahl och Johanna Eneman

2023-02-02

1 (26)

Sammanfattning

Miljöspendanalysen är en inköpsanalys med pålagda klimatfaktorer som indikera på klimatpåverkan som organisationens inköp motsvarar. Analysen visar vilka genomsnittliga klimatutsläpp kommunernas typer av inköp generellt bidrar i samhället. Den är framtagen på uppdrag av den gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan. Analysen ger UhC möjlighet att arbeta mer effektivt och strategiskt med avtalens klimatpåverkan, och kan ligga till grund för vidare aktiviteter för kommunerna att minska klimatpåverkan från sina inköp.

Analysen utgår ifrån UhC:s medlemskommuners inköp, och baseras på uppgifter över utbetalningar (summa kronor) till leverantörer, som har exporterats ur medlemskommunernas ekonomisystem för perioden 2022-06-01 – 2023-05-31. Medlemskommunernas gemensamma inköp låg på strax över 3,5 miljarder kronor, vilket indikerade på ett koldioxidutsläpp på över 150 tusen ton, vilket motsvarar en 75 000 000 mil resa med bilsbil. Analysen visade att inköpskategorierna Bygg och underhåll, Fordon och transporter, Livsmedel och kök, samt Park och anläggning indikerat på störst klimatpåverkan. Sett till kommunernas inköp uppdelat per leverantör, indikerar följande typer av avtalade varor- och tjänster för störst klimatpåverkan: Drivmedel, Byggtreprenader, Livsmedel, IT, Mark- och anläggningsmaskiner/entreprenader, Lek- och skapandematerial, Möbler, Läromedia, och Beläggningsarbeten.

Rekommendationer för hur kommunerna kan minska klimatpåverkan från inköp, och för hur UhC kan få bättre Spendanalyser och upphandlingsunderlag, finns i slutet av rapporten. Bifogat finns också utdrag från varje medlemskommuns separata Miljöspend.

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Uppdrag och syfte.....	4
2	Tillvägagångssätt.....	5
2.1	Metod	5
2.2	Förutsättningar	6
2.3	Systemgränser.....	6
3	Resultat och analyser.....	7
3.1	Övergripande Miljöspend	7
3.2	Miljöspend per kategori	9
3.2.1	Slutsatser från Miljöspend per kategori.....	12
3.3	Miljöspend per leverantör	13
3.2.1.	Slutsatser från Miljöspend per leverantör	15
4	Rekommendationer.....	16
4.1	Hur kan kommunerna minska klimatpåverkan från inköp?.....	16
4.1.1	Byggtreprenader, Mark- och anläggningsentreprenader.....	16
4.1.2	Drivmedel och transporter	16
4.1.3	Beläggingsarbeten	17
4.1.4	IT	17
4.1.5	Livsmedel.....	18
4.1.6	Lek- och skapandematerial, Läromedia	18
4.1.7	Möbler	19
4.2	Hur kan vi få bättre Spendanalyser och upphandlingsunderlag?	19
4.2.1	Rutiner och löpande uppföljning/analys.....	19
4.2.2	Proaktiv kartläggning inför kommande upphandlingar	19
	Bilaga 1 – Kommunernas Miljöspend.....	20

1 Inledning

Miljöspendanalysen är en inköpsanalys där klimatfaktorer har integrerats för att indikera på den klimatpåverkan som uppstår till följd av organisationens inköp.

Miljöspendanalysen ger UhC möjlighet att arbeta mer effektivt och strategiskt med avtalens klimatpåverkan, och kan ligga till grund för vidare aktiviteter för att minska klimatpåverkan från kommunernas inköp.

Analysen utgår från Upphandlingsmyndighetens modell på Miljöspend, och klimatfaktorerna är framtagna av IVL (Svenska Miljöinstitutet). IVL har i sin tur baserat klimatfaktorerna på GHG-protokollet, som redovisar företags klimatpåverkan inom olika områden.

1.1 Uppdrag och syfte

Nämnden har beslutat att ge UhC följande särskilda uppdrag i syfte att vidareutveckla verksamheten och stödet till de samverkande kommunerna:

”Uppdrag - Miljöspendanalys

Uppdraget syftar till att identifiera de kategorier och avtal som står för störst klimatpåverkan. Uppdraget ska leda till att prioritera bland kommande upphandlingar för att skapa goda förutsättningar för omvärlds- och marknadsanalys samt leverantörsdialog så att nya avtal på bästa sätt kan ge betydande bidrag till en minskad klimatpåverkan.

Uppdraget förutsätter samverkan och dialog mellan UhC och kommunernas ansvariga inom hållbarhet och ekonomi.”

Syftet med Miljöspendanalysen är att skapa en förståelse för vilka typer av inköp hos kommunerna som har störst påverkan på klimatet, för att kunna rikta insatser och möjliggöra arbetet med kommunernas egna klimatmål, UhC:s gemensamma mål, samt för övriga nationella och internationella klimatmål. Syftet är också att öka kompetensen, samt möjliggöra för att UhC ska kunna framarbete rutiner för kontinuerlig kartläggning av klimatpåverkan från inköp, samt öka engagemanget kring hållbara inköp.

2 Tillvägagångssätt

2.1 Metod

Metoden som används bygger på Upphandlingsmyndighetens analys enligt input/output-modellen. Modellen baseras på miljöstatistik och modelleringar utifrån den internationella miljödata-basen Exiobase. Med hjälp av modelleringarna har statistik över utbetalningar från det offentliga till olika leverantörer analyserats. Miljöspendanalysen visar på inköpens klimatpåverkan utifrån omfattningen för Scope 3. Scope 3 innefattar alla indirekta växthusgasutsläpp som sker utanför den egna organisationen.

För att genomföra en Miljöspendanalys behövs indata i form av uppgifter över utbetalningar (summa kronor) till leverantörer, som ligger till grund för denna analys består av ekonomidata från leverantörsreskontran, och har exporterat ur respektive kommuns ekonomisystem. Rapporten omfattar ekonomiska data från analysperioden 2022-06-01 – 2023-05-31 (hädanefter kallat Q3 2022 – Q2 2023). Analysen utgår ifrån UhC:s medlemskommuners inköp, inga kommunala bolags utgifter finns med.

I analysen har vi tittat på adresserbar spend ur ett inkösperspektiv, som för perioden utgör drygt 3,5 miljarder kronor, till drygt 5 300 leverantörer. Inköp och utbetalningar som kategoriserats som ”Ej adresserbara” har inte tagits med i Miljöspendanalysen. Vad som avses med ”Ej adresserbart” är sådana utbetalningar som inte bedöms kunna konkurrensutsättas (såsom betalningar till Regionen och Försäkringskassan), eller väljas bort (såsom fastighetshyror eller avfallstaxa).

Okategoriserade leverantörer står för drygt 20 miljoner kronor av totalen, vi har inte fokuserat på att kategorisera dessa inom ramen för denna analys då det är en försumbar summa i sammanhanget som utgör svansen av leverantörer med lägre summor och sällanköp.

Leverantörsnamn	Spend	Föregående period	Differens	Antal fakturor	Föregående period	Differens	Kreditrating	Antal organisationsenheter
Skandikon Administration Aktiebolag	517 871 220	430 968 307	86 902 913	244	208	36	★★★★★	16
Västerbergslagens Utbildningsförbun...	216 907 019	87 320 089	129 586 930	45	25	20		17
Region Dalarna	204 860 274	86 409 968	18 450 306	7 619	7 271	348		640
Ludvika kommunfastigheter Aktiebol...	186 790 311	82 314 863	4 475 448	3 954	4 247	- 293		154
Räddningstjänsten Dala Mitt	180 982 422	73 785 757	7 196 664	300	228	72		128
Aktiebolaget Borlänge Energi	180 891 478	139 737 694	41 153 784	2 029	1 941	88		94
Försäkringskassan	121 896 466	108 455 044	13 441 422	89	74	15		9
Borlänge Kommun	105 841 724	93 885 622	11 956 102	1 166	976	190		299
Falu Energi & Vatten AB	101 755 672	73 894 051	27 861 621	2 652	2 094	558		55
Hedemora kommunfastigheter AB	82 390 487	76 402 802	5 987 685	1 759	1 654	105		94
Olympica AB	73 019 122	54 981 411	18 037 711	166	214	- 48	★★★★★	12
Pysslingen Förskolor och Skolor AB	66 555 659	62 778 630	3 777 029	29	26	3	★★★★★	4
Lugnet i Falun AB	65 777 519	51 412 748	14 364 771	86	62	24		12
Totalt	3 880 438 735	3 329 895 693	550 543 042	72 249	69 470	2 779	★★★★★	1 770

Bild 1: Total Ej adresserbar spend för analysperioden och en lista på de 13 mottagarna av de största sammanlagda utbetalningar som denna rapport definierar som Ej adresserbar spend.

Utbetalningar till leverantörerna har därefter kategoriserats utifrån SNI-kod (en standard för svensk näringsgrensindelning) i kombination med leverantörernas organisationsnummer och dess kontering. Utifrån kategoriseringen har varje leverantör tilldelats en klimatkofaktor framtagen av IVL Svenska Miljöinstitutet för klimatpåverkan (kg CO₂-e) som multipliceras med dess spend.

För de leverantörer som saknat en klimatfaktor har manuell handpåläggning gjorts för att komplettera detta, för samtliga leverantörer med en spend överstigande 200 000 kronor.

Värdena, på inköpens klimatpåverkan, som presenteras i denna analys är generella och ska ses som vägledande, inte faktiska. Klimatfaktorerna är ej anpassad specifikt för UhC och de krav som ställts i upphandlingarna som genomförts. Ett exempel på detta är avseende företaget Catarinas Sprätthönseri AB, som för UhC är en leverantör av ägg, men bolaget är registrerat för nötkreatursuppfödning/slakt med en SNI-kod som resulterar i ett väldigt högt CO₂-värde per spenderad krona. Resultatet blir att inköp från denna leverantör ger ett utsläppsvärde som inte är kopplat till vad UhC faktiskt köper, utan vad bolagets kärnverksamhet utgörs av. Justeringar av sådana missvisande uträkningar har inte gjorts då det inte varit möjligt att genomföra inom ramarna för uppdraget.

Resultatet ger en kvantitativ indikation om vilka ungefärliga växthusgasutsläpp som inköpen medför, med de begränsningar som de statistiska underlagen innebär, enligt nedan formel:

*Inköpvolym (kronor exklusive moms) * Klimatfaktor (klimatpåverkan per krona) = Indikerad klimatpåverkan (i CO₂-e)*

2.2 Förutsättningar

Miljöspendanalys fungerar i stort som en vanlig inköpsanalys och är därmed beroende av kvaliteten på det indata som ligger till grund. På grund av begränsningar i indata och resurser har input/output-modellen valts som metod. Efter insamlande och inladdande av data var tiden för analys begränsad till drygt ett par veckor.

Vi vill påpeka att det finns andra mer ingående metoder. Problemet är att det krävs indata på en betydligt mer detaljerad nivå, samt regelbundet arbete med underliggande data, för att man ska kunna använda dessa, mer djupgående, analyser. Denna Miljöspendanalys är anpassad utifrån gällande förutsättningar för den nivå av data som i dagsläget fanns tillgänglig.

Analysen ger en nulägesbeskrivning, där en nackdel kan vara att det inte går att följa upp eller uppdatera information utifrån gällande aktiviteter som utförts. Därför är det viktigt att dokumentera åtgärder som tagits vid sidan om detta arbete.

2.3 Systemgränser

Systemgränser för Upphandlingsmyndighetens modell är satt till att omfatta varor, tjänster och entreprenader där transporter inte har varit möjlig att inkludera. Transporter som enskild tjänst finns dock representerad i modellen.

Modellen presenterar klimatpåverkan fram till inköpstillfället, den påverkan som uppstår vid användning efter inköpstillfället ligger utanför avgränsningen.

Data för klimatbelastning avser medelvärden för branscher och inkösposter. Resultatet av analysen kan därför inte användas i jämförelse med andra organisationers klimatpåverkan. Syftet är att göra bedömningar och prioriteringar mellan olika typer av inköp, samt att bidra till en ökad förståelse inom den egna organisationen kring inköpens klimatpåverkan.

3 Resultat och analys

3.1 Övergripande Miljöspend

UhC kommunernas inköp på strax över 3,5 miljarder kronor motsvarar, i genomsnitt, ett växthusgasutsläpp på över 150 tusen ton koldioxid för perioden Q3 2022 till Q2 2023. Det innebär en höjning av både växthusgasutsläpp och utbetalade pengar i jämförelse med de två föregående perioderna. Förändringen beror troligen främst på prisökningar i samhället, som i analysmetoden påverkar både Spend och Miljöspend, eller på att vissa utbetalningar varierar hos kommunerna mellan åren (exempelvis byggs det inte lika mycket varje år, eller så varierar behoven av ny IT-teknik osv.).

150 tusen ton koldioxid motsvarar 5 procent av UhC:s medlemskommuners totala återstående gemensamma koldioxidbudget enligt Parisavtalets klimatmål (den totala gemensamma koldioxidbudgeten för medlemskommunerna ligger på strax över 3 miljarder ton, därefter ska utsläppen ligga på netto noll, för att gå i linje med Parisavtalet. Enligt klimatkollen.se). 150 000 ton koldioxid motsvarar också en 75 000 000 mil resa med bensinbil (enligt [Klimatförbättrad Betong](#)).

CO2e	Spend	Antal fakturor	Antal leverantörer
151 559 655	3 510 154 598	326 652	5 319

Bild 2 Sammanfattar total Miljöspend och Spend för rapportens aktuella analysperiod.

Siffrorna på koldioxidekvivalenter (CO₂-e) visar vilka genomsnittliga växthusgasutsläpp, i kg, kommunernas typer av inköp generellt bidrar i samhället, beräknat utifrån fakturerande leverantörers tilldelade klimatfaktorer.

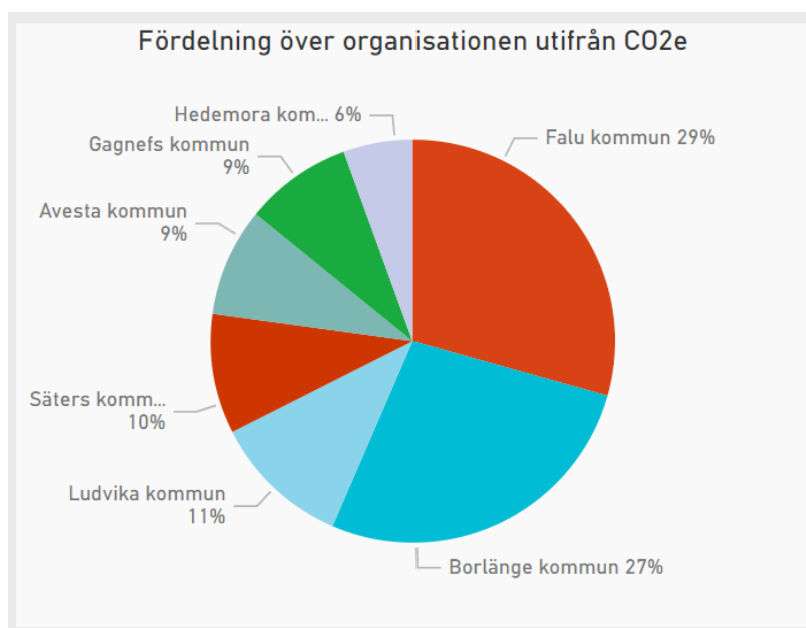

Bild 3: Visar fördelningen i procent av andel potentiella koldioxid-utsläpp från kommunernas inköp.

Faluns potentiella klimatpåverkan från inköp är störst och motsvarar 29 procent av analysperiodens totala Miljöspend. Borlänge har ett potentiellt koldioxidutsläpp från inköp på 27 procent av Miljöspenden. Ludvika har tredje största andelen av analysperiodens Miljöspend på 11 procent, därefter kommer Säter på 10 och Avesta på 9 procent. Gagnefs andel av potentiell klimatpåverkan från inköp ligger lite högt jämfört med invånarantalet, på 9 procent, jämfört med Hedemoras 6 procent.

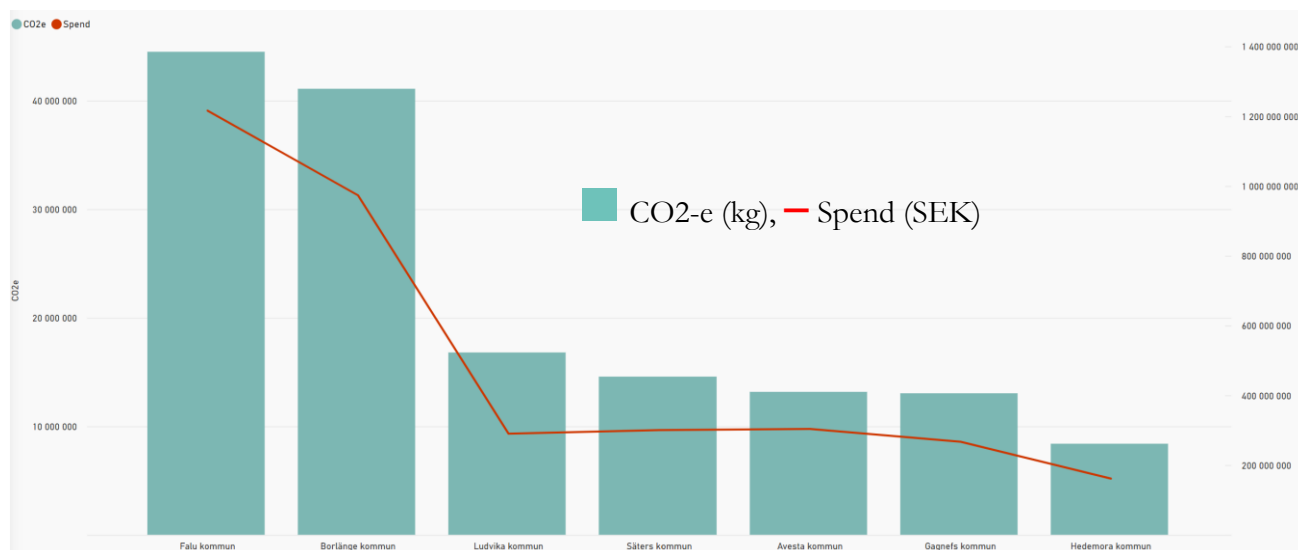

Bild 4: Visar kommunernas andel av analysperiodens Miljöspend i förhållande till deras Spend.

Sett till klimatpåverkan per krona (CO2e/SPEND) är dock fördelningen en annan. I Bild 5 nedan framgår att Ludvika kommun har störst klimatpåverkan per krona, Hedemora har näst störst, Säter och Gagnef ligger på delad tredjeplats. Falun har istället lägst klimatpåverkan per spenderad krona.

Kommun	Spend	CO2e	CO2e / SPEND
Falu kommun	1 215 784 012	44 500 601	3,7%
Borlänge kommun	972 993 684	41 093 197	4,2%
Avesta kommun	303 388 994	13 168 951	4,3%
Sätters kommun	300 267 413	14 571 712	4,9%
Ludvika kommun	289 986 980	16 797 523	5,8%
Gagnefs kommun	266 812 331	13 037 789	4,9%
Hedemora kommun	160 921 185	8 389 882	5,2%
Totalsumma	3 510 154 598	151 559 655	4,7%

Bild 5: Visar kommunernas spend, CO2-e samt CO2-e dividerat med spend.

3.2 Miljöspend per kategori

Genom att kategorisera inköpen kan man tydligare se vad det är som bidrar till höga koldioxidutsläpp, samt hur Miljöspenden förhåller sig till kostnaderna/Spenden inom kategorierna: *Bygg och underhåll*, *Fordon och transporter*, *Park och anläggning*, *IT och telekom*, *Livsmedel och kök*, *Övergripande externa tjänster* (tjänster som inte går in under de andra kategorierna), *Fastighet och fastighetsrelaterade tjänster*, *Omsättningsvaror* (varor som inte går in under de andra kategorierna), samt *Vård och omsorg*.

Kategorierna är skapade utifrån det data som kommunerna försett detta arbete med. Som nämnt i metodavsnittet, har inköp och utbetalningar som kategoriserats som "Ej adresserbara" inte tagits med i Miljöspendanalysen. Vad som avses med "Ej adresserbart" är sådana utbetalningar som inte bedöms kunna konkurransutsättas (såsom betalningar till Regionen och Försäkringskassan), eller väljas bort (såsom fastighetshyror eller avfallstaxa). Därutöver finns det inköp som inte tilldelats en kategori, på grund av de förhållandevis små utgifterna. Dessa finns redovisade under kategorin *Ej kategoriserad*.

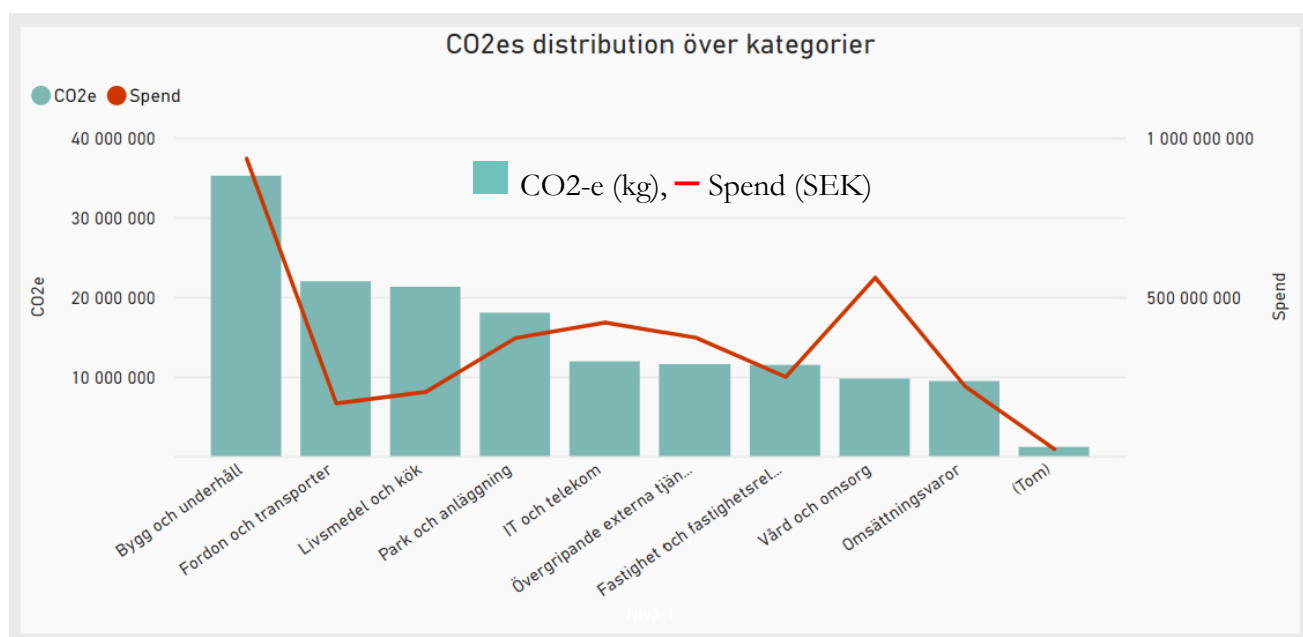

Bild 7: Visar potentiell klimatpåverkan per inköpskategori i förhållande till kostnaderna inom kategorierna under analysperioden.

När Miljöspenden delas upp framträder *Bygg och underhåll* som kategorin där inköpen bidrar till störst potentiell klimatpåverkan, med över 35 tusen ton koldioxidekvivalenter under analysperioden. Därefter står *Fordon och transporter* för den näst största potentiella klimatpåverkan, med nästan 22 tusen ton koldioxidekvivalenter, tätt följt av *Livsmedel och kök* som står för över 21 tusen ton koldioxidekvivalenter. *Park och underhåll* står för fjärde största potentiella klimatpåverkan med över 18 tusen ton koldioxidekvivalenter.

Om man istället ser till klimatpåverkan i förhållande till kostnaden/Spenden har *Fordon och transporter* samt *Livsmedel och kök* hög klimatpåverkan per spenderad krona. *Vård och omsorg* står för de näst högsta kostnaderna/Spenden under analysperiodens, samtidigt som kategorin står för den näst minsta potentiella klimatpåverkan på 9,7 tusen ton koldioxidekvivalenter (bortsett från de okategoriserade inköpen).

Kategorier	SPEND	CO2e
Bygg och underhåll	933 727 310	35 200 288
Fordon och transporter	165 100 936	21 945 020
Livsmedel och kök	201 458 933	21 252 735
Park och anläggning	370 552 550	17 997 966
IT och telekom	418 926 824	11 885 829
Övergripande externa tjänster	371 404 235	11 544 539
Fastighet och fastighetsrelaterade tjänster	248 166 168	11 446 443
Vård och omsorg	559 818 481	9 727 212
Omsättningsvaror	219 258 205	9 417 163
Okategoriserat	21 740 956	1 142 460
Totalt	3 510 154 598	151 559 655

Bild 8. Visar värdena för varje inköpskategoris Miljöspend och Spend under analysperioden.

För att få en förklaring till varför kommunernas Miljöspend ser lite olika ut, och varför kommunernas förhållande mellan deras Spend och Miljöspend varierar, behöver man se till kommunernas andelar inom inköpskategorierna. Högre priser och större/ fler inköp ger en högre Miljöspend med tillämplig analysmetod, då siffrorna på inköpen klimatpåverkan inte förnyats sedan 2019. Först när Upphandlingsmyndigheten, IVL, våra leverantörer, eller annan betrodd organisation tar fram uppdaterade klimatfaktorer kommer kommunernas Miljöspendanalyser ge utslag på annat än förändringar i pris eller kommunernas inköpsbeteende.

I Bild 9 på nästa sida, presenteras kommunernas del av varje kategoris potentiella klimatpåverkan. Hur stor eller liten andel av kategorierna som kommunerna står för beror på deras inköp inom den kategorin av varor och tjänster. Här följer några observationer bild 9:

- Borlänge, Säter och Gagnef står för en förhållandevis stor del av Miljöspenden i kategorin *Bygg och underhåll*.
- Gagnef och Ludvika sticker ut med förhållandevis stora andelar i kategorin *Fordon och transporter*.
- Ludvika sticker också ut med en stor andel av potentiell klimatpåverkan inom *IT och Telekom*.
- Borlänge har störst andel i *Bygg och underhåll* och *Livsmedel och kök*.
- Falun har absolut störst andel i kategorier *Park och anläggning*, *Fastighet och fastighetsrelaterade tjänster*, samt *Vård och omsorg*.
- Avesta har också förhållandevis stora andelar i kategorin *Park och anläggning*.

För mer information om kommunernas Miljöspend se Bilaga 1, där finns diagram per kommun med detaljer om leverantörer, kategorier, fördelning inom kommunen samt CO2-e över tid.

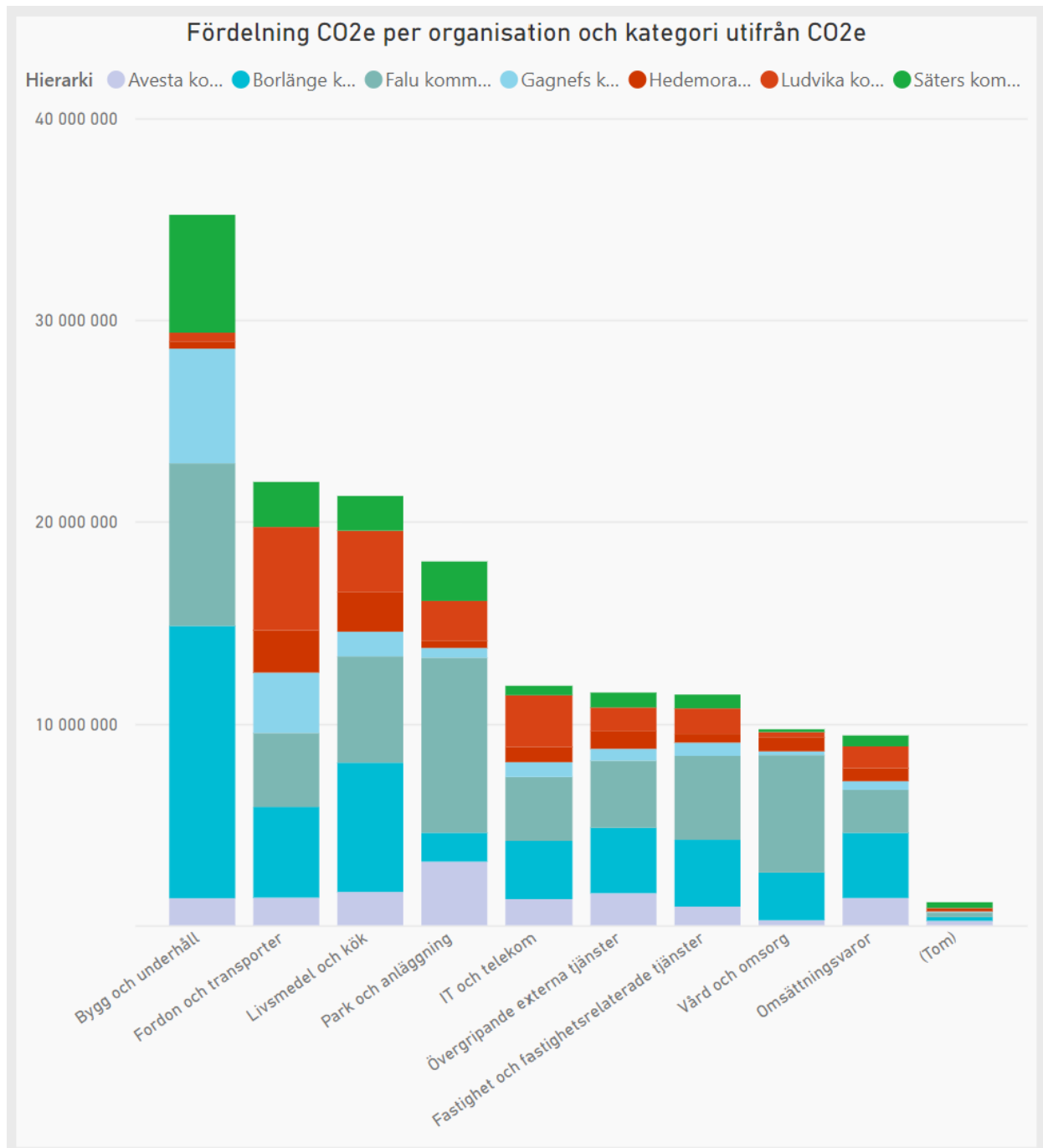

Bild 9. Potentiell klimatpåverkan per inköpskategori och kommun under aktuell analysperiod.

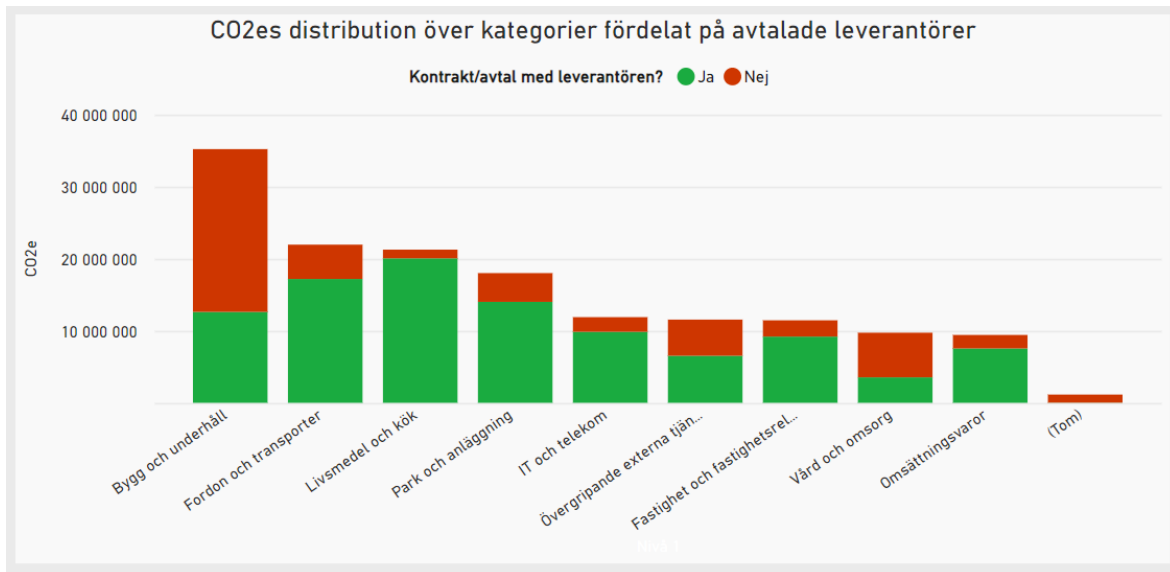

Bild 10. Potentiell klimatpåverkan per leverantör, där gröna fält visar på inköp via giltiga avtal i e-Avrops avtalsdatabaser, och röda fält visar på inköp utan avtal i databasen.

I Miljöspendanalysen har kommunernas överlämnade information om utbetalningar kontrollerats mot leverantörer med registrerade avtal i e-Avrop. Kategorin med potentiellt störst klimatpåverkan, *Bygg och underhåll*, innehöll högst andel utbetalningar till leverantörer som saknar avtal i e-Avrop. Troligen beror detta på att kontrakt till Byggtreprenader inte finns upplagda i e-Avrop. Även kategorin *Vård och omsorg* består till stor del av utbetalningar till leverantörer utan avtal i e-Avrop, i detta fall troligtvis eftersom leverantörerna avropas från avtal via ADDA, LOV och annat. Dessa data är inte trovärdig, och måste justeras för att bli mer tillförlitlig.

3.2.1 Slutsatser från Miljöspend per kategori

Sett till kommunernas Miljöspend per kategori är det särskilt viktigt att följa upp och få ner klimatpåverkan inom upphandlingar, inköp och avtal som faller inom kategorierna:

- Bygg och underhåll
- Fordon och transporter
- Livsmedel och kök
- Park och anläggning

Detta eftersom kategorierna indikerat på störst Miljöspend.

I arbetet med att minska miljöpåverkan från utbetalningar och inköp inom dessa kategorier, är det också viktigt att avtal finns registrerade och lättillgängliga, så att de klimatkrav som ställs går att följa upp på ett smidigt sätt. Det är också viktigt att kommunerna endast avropar och handlar från avtal som utsatts för konkurrens, där det även funnits chans att ställa klimatkrav, både för att spara på kommunens ekonomi, behandla marknaden rättvist och för att minska klimatpåverkan

3.3 Miljöspend per leverantör

För att få ytterligare insikter om vilka avtal som potentiellt bidrar till störst negativ klimatpåverkan går det också att analysera Miljöspenden per leverantör. Även då har mängden och storleken på inköp en stor betydelse för vilka leverantörer som får stora potentiella koldioxidkvivalenter i Miljöspendanalysen och bör prioriteras.

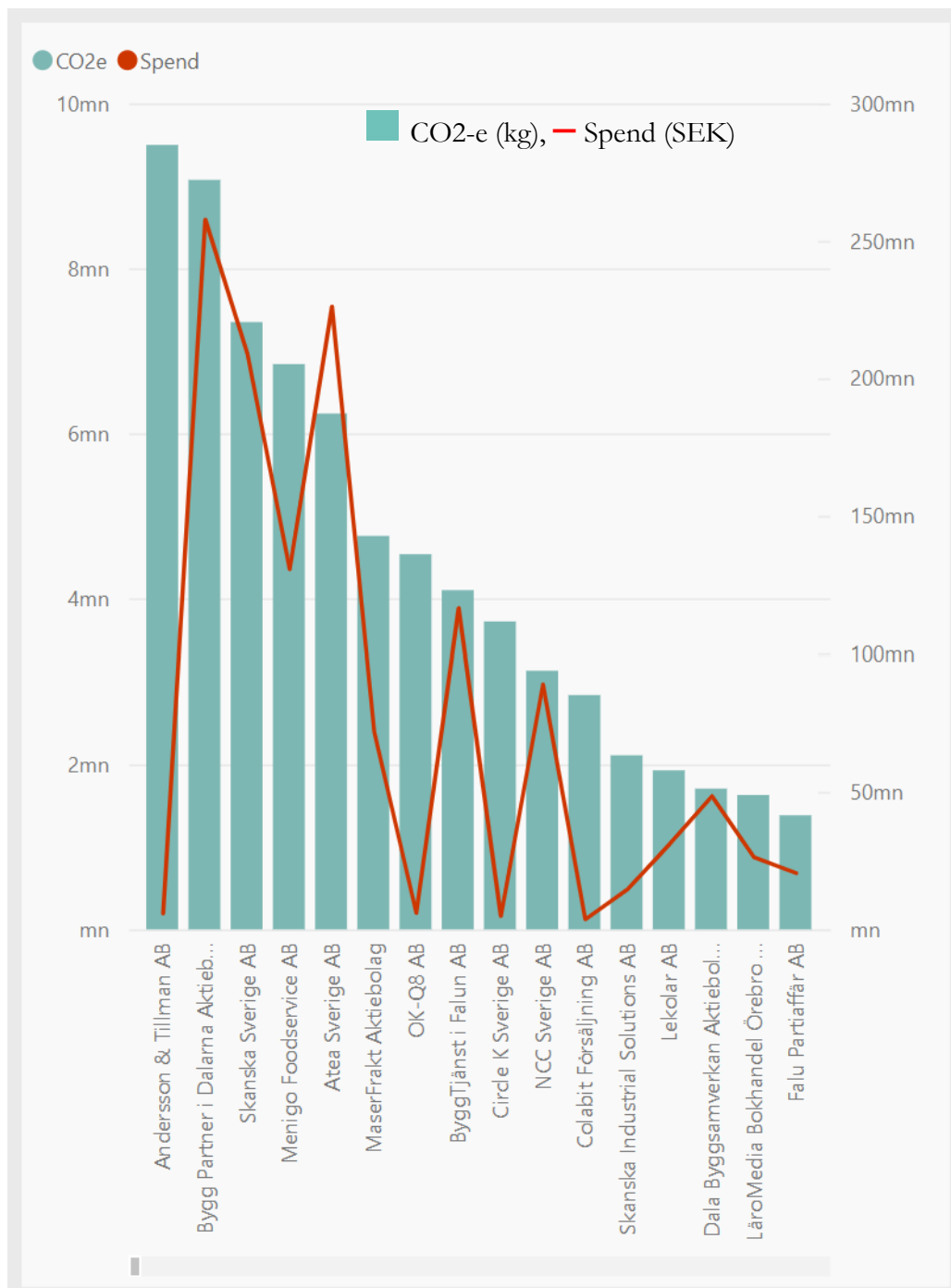

Bild 11: Visar Miljöspend och Spend för de leverantörer som potentiellt bidragit till störst klimatpåverkan, utifrån kommunernas inköp under aktuell analysperiod.

En Miljöspendanalys på leverantörsnivå är extra viktig ur ett upphandlingsperspektiv. Ett avtal som säkerställer stora volymer beställningar hos en leverantör medför också bättre möjligheter att ställa drivande klimatkrav på tjänster och varor i dessa avtal. Den försörjningstrygghet som dessa avtal skapar hos avtalstecknaren ger leverantören en möjlighet att investera i klimatsmart teknik eller andra klimatsmarta lösningar.

Bland de leverantörer som genererar potentiellt störst klimatpåverkan ligger *Andersson & Tillman AB*, *ByggPartner i Dalarna*, *Skanska*, *Menigo*, *Atea* som topp 5. Sammanräknat står topp 30 leverantörer för strax över 55 procent av det totala Miljöspenden under aktuell analysperiod, och för strax kring 45 procent av total Spend.

Leverantörsnamn	Spend	CO2e	CO2e faktor	Bransch
Andersson & Tillman AB	5 720 137	9 495 429	1,66000	Styckning av kött
Bygg Partner i Dalarna ...	257 703 900	9 071 177	0,03520	Byggande av bost...
Skanska Sverige AB	208 738 077	7 347 580	0,03520	Byggande av bost...
Menigo Foodservice AB	130 507 371	6 838 609	0,05240	Icke specialiserad...
Atea Sverige AB	226 066 458	6 239 431	0,02760	Datakonsultverks...
MaserFrakt Aktiebolag	71 841 225	4 755 890	0,06620	Övriga stödtjänste...
OK-Q8 AB	5 925 857	4 533 280	0,76500	Partihandel med b...
ByggTjänst i Falun AB	116 435 642	4 098 535	0,03520	Byggande av bost...
Circle K Sverige AB	4 860 408	3 718 212	0,76500	Partihandel med b...
NCC Sverige AB	89 073 231	3 135 378	0,03520	Byggande av bost...
Colabit Försäljning AB	3 714 116	2 841 299	0,76500	Partihandel med b...
Skanska Industrial Sol...	14 551 988	2 110 038	0,14500	Diverse övrig tillv...
Lekolar AB	31 006 017	1 928 574	0,06220	Partihandel med ö...
Dala Byggsamverkan A...	48 468 414	1 706 088	0,03520	Byggande av bost...
LäroMedia Bokhandel ...	26 197 687	1 629 496	0,06220	Partihandel med ö...
Falu Partiaffär AB	20 454 121	1 382 698	0,06760	Partihandel med f...
A & O Ansvar och Oms...	73 852 063	1 211 174	0,01640	Verksamheter so...
Expandia Moduler AB	28 469 647	1 047 683	0,03680	Uthyrning och lea...
Peab Asphalt AB	28 733 261	1 011 411	0,03520	Anläggning av väg...
Adapteo AB	26 939 803	991 385	0,03680	Uthyrning och lea...
D & B Bygg Aktiebolag	27 135 284	955 162	0,03520	Byggande av bost...
din-X Energy AB	1 151 738	881 080	0,76500	Partihandel med b...
Ahlsell Sverige AB	6 561 669	853 017	0,13000	Verksamheter so...
Bravida Sverige AB	23 958 355	843 334	0,03520	Värme- och sanit...
JOBmeal Gävle AB	8 068 322	814 901	0,10100	Partihandel med d...
Kinnarps AB	12 140 221	755 122	0,06220	Tillverkning av ko...
Svenskmarkservice Sv...	26 188 674	751 615	0,02870	Skötsel och under...
CANOIL AB	952 717	728 828	0,76500	Partihandel med b...
Salboheds Bygg och A...	20 380 427	717 391	0,03520	Mark- och grunda...
Dalvike Kvare Aktiebol	919 870	703 701	0,76500	Partihandel med b...
Totalt	3 510 154 598	151 559 655	0,07246	

Bild 12: Visar Miljöspend och Spend för de leverantörer som potentiellt bidragit till störst klimatpåverkan, utifrån kommunernas inköp under aktuell analysperiod.

3.1.1. Slutsatser från Miljöspend per leverantör

Sett till de topp 30 leverantörer som potentiellt bidrar till de största koldioxidutsläppen, i förhållande till kommunernas inköp/spend, framkommer följande typer av varor och tjänster som viktiga att följa upp klimatpåverkan i upphandlingar, inköp och avtal gällande:

- Drivmedel
- Byggentreprenader
- Livsmedel
- IT
- Mark- och anläggningsmaskiner/entreprenader
- Lek- och skapandematerial
- Möbler
- Läromedia
- Beläggningsarbeten

4 Rekommendationer

4.1 Hur kan kommunerna minska klimatpåverkan från inköp?

För att komma åt klimatpåverkan från inköpskategorierna *Bygg och underhåll*, *Fordon och transporter*, samt *Park och anläggning* är det viktigt att kommunerna tar fram egna utredningar och ser till klimatfrågan i driftsplaner och byggprojekt, samt formulerar policys som går att tillämpa vid inköp av fordon och val av drivmedel.

Klimatpåverkan från kategorin *Livsmedel och kök* styrs främst genom måltidsplanering och inköpsstyrning – något som kommunernas kostenheter har lång erfarenhet av. Dock krävs också klimatkrav på transporter av livsmedel i avtalen för att minska kategorins klimatpåverkan.

De verksamheter i kommunerna som jobbar med dessa inköpskategorier och deltar i upphandlingar bör göras medvetna om vikten av att ställa klimatkrav i dessa avtal. Upphandlingsarbetet effektiviseras också genom att kommunerna har förberedda policys som kan vägleda kravställningen i dessa avtal. Det är inte lätt att först i upphandlingsskedet ta tag i dessa frågor, då klimatkrav utan långsiktig hållbarhetsanalys riskerar att bli kostnadsdrivande. Därför behövs vissa utredningar och prioriteringar från kommunerna för att upphandlingsarbetet ska kunna bli långsiktigt hållbart, ur ett ekonomi- och klimatperspektiv.

Nedan sammanfattas aspekter som avgör klimatpåverkan i de avtal som Miljöspendanalysen på leverantörsnivå visade som extra viktiga för att minska utsläppen av växthusgaser som kommunernas inköp kan orsaka.

4.1.1 Byggtreprenader, Mark- och anläggningsentreprenader

Bygg- och anläggningssektorns klimatpåverkan kommer främst från tillverkningen av material och produkter, samt från utsläpp relaterade till energianvändningen i driftsfasen.

Kommunerna kan minska inköpens och avtalens klimatpåverkan genom klimatkrav på:

- Cirkulära flöden och effektiv resursanvändning
- Förändrad råvarusammansättning (med låga växthusgasutsläpp i produktion, eller klimateffektiva materialval)
- Elektrifiering och effektivisering av produktions- och transportprocesser
- Ökad användning av förnybara bränslen i produktions- och transportprocesser
- Effektivare transporter
- Optimering av energi- och klimatprestanda ur ett livscykelperspektiv, både i uppförande- och driftsfas

(Källa: [Fossilfritt Sverige](#)).

4.1.2 Drivmedel och transporter

Då de flesta transporttjänsterna betalas för tillsammans med levererade varor eller utförda tjänster så träder de inte fram som egen klimatpåverkande kategori i Miljöspendanalysen. Eftersom att transporter har samma miljöpåverkan som drivmedel så ges samlade rekommendationer kring båda.

Kommunerna kan minska inköpens klimatpåverkan genom:

- Användning av biodrivmedel

- Elektrifiering av fordonsflottan (vilket inkluderar främst batterier men även bränsleceller som drivs med fossilfrivätgas)
- Energieffektivare fordon med lägre utsläpp
- Diversifierade transportsätt (mindre fordon, kollektiva resor, cyklar osv)

Kommunerna kan ställa och följa upp krav i upphandling och avtal, gällande:

- Fossilfria transporter (drivmedelsval anpassas efter förutsättningarna för respektive transportuppdrag)
 - Ökad andel biodrivmedel
 - Elektrifiering av fordonsflottan, vilket inkluderar främst batterier men även bränsleceller som drivs med fossilfri vätgas
- Systematiskt arbete för att minska klimatpåverkan från transporter, genom exempelvis:
 - Transporteffektivisering (att få med så mycket last som möjligt och köra så effektivt som möjligt, både vad gäller val av sträckor och framförande av fordon)
 - Minimerad energianvändning och utsläpp

(Källa: [Fossilfritt Sverige](#)).

4.1.3 Beläggningsarbeten

Asfaltens klimatpåverkan beror dels på materialinnehållet, tillverkningsprocessen, och dels på metoden för beläggningsarbetet som är energikrävande.

Kommunerna kan ställa krav i upphandling och styra inköp mot:

- Ange en maximal emissionsfaktor på antal kg koldioxidekvivalenter per ton asfalt (kg CO₂ekv/ton) i entreprenadavtal. Faktorn ska endast inkludera utsläpp av fossila växthusgasutsläpp och inte inbundet fossilt kol i produkten
 - För att få rimliga krav behövs olika basnivåer för olika asfaltsorter (tre huvudgrupper som är slitlager för varm asfalt (ABT& ABS), bundna bär- och bindlager för varm asfalt (ABb & AG) och halvvarm asfalt (MJOg & MJAG).)
- Ställ krav på lågtempererad asfalt (vilket innebär runt 120 grader) för att minska energiåtgång vid beläggningsarbetet
- Ställ krav på att beläggningen innehåller återvunnet material
- Ställ krav på energislaget vid tillverkningen och beläggningsarbetet (biobränsle eller el)
- Premiera korta transportled och en produktion nära beläggningsplatsen

(Källa: [Upphandlingsmyndigheten](#), [Trafikverket](#), [Vattenfall](#), [Skanska](#))

4.1.4 IT

Klimatpåverkan från IT-sektorn kommer från både produktionen av tekniken och från användningen. Samtidigt möjliggör IT-kommunikationsteknologin för minskade koldioxidutsläpp genom distansarbete och digitala möten.

För att minska IT:s klimatpåverkan är följande viktigt:

- Premiera It-teknik med låg energiförbrukningen och låg klimatpåverkan i produktionen
- Premiera It-teknik med lång hållbarhet
- Förlänga användningen av It-teknik
- Efterfråga It-teknik med återvunnen och återvinningsbara material och komponenter

- Välj, om möjligt, begagnad It-teknik
- Efterfråga/skapa rutiner för återanvändning av It-teknik som kommunen inte längre har användning av

(Källa: [KTH](#)).

4.1.5 Livsmedel

Livsmedelsproduktionen kräver mycket energianvändning och markanvändning. Dessutom ger djurhållning oftast upphov till växthusgasutsläpp. Livsmedelsproduktionen ger ändå andra nyttor, som öppna landskap och jobb på landsbygden. Svenska livsmedel bidrar dessutom till landets livsmedelsäkerhet, och djurskyddet i Sverige håller en hög nivå (källa: [Livsmedelsverket](#)). Speciellt i jämförelse med importerat nötkött och ost som orsakar omfattande utsläpp. Andra långväga importerade livsmedelstransporter bidrar också till stor klimatpåverkan (källa: [SLU](#)).

Det är möjligt att minska växthusgasutsläppen från livsmedelsinköp genom att:

- Styra om menyerna till ingredienser med generellt lägre klimatpåverkan
- Minska matsvinnet

Det är möjligt att minska växthusgasutsläppen via avtalen genom att:

- Premiera Svensk, och helst lokalproducerat livsmedel
- Premiera livsmedel från jordbruk med mindre konstgödsel
- Premiera livsmedel från producenter med lägre växthusgasutsläpp i produktionen (från både jordbruksmaskiner och livsmedelsfabriker)

(Källa: [Fossilfritt Sverige](#)).

4.1.6 Lek- och skapandematerial, Läromedia

Dagligvaror och studiematerial till kommunernas skolor och förskolor står för höga växthusgasutsläpp eftersom de står för stora inköpsvolymmer, kräver mycket transporter, samt stor materialutvinning och storskalig industriell framställning. Möjligheten att minska varornas klimatpåverkan ligger i att ställa om efterfrågan och premiera cirkulära och hållbara materialflöden. Varor av plast och leveranser i plastförpackningar påverkar också varornas växthusgasutsläpp.

Det är möjligt att minska växthusgasutsläppen från varorna genom att:

- Efterfråga varor med lång hållbarhet
- Välj, om möjligt och säkert, begagnade varor
- Efterfråga varor av återvunnen eller förnybar råvara
- Efterfråga återvunna och återvinningsbara förpackningar
- Minimera köp av plastprodukter och plastförpackningar

Det är möjligt att minska växthusgasutsläppen via avtalen genom att:

- Ställa krav på fossilfri produktion och transport
- Ställa krav på fossilfria förpackningar, eller 100 procent återvinningsbara plastförpackningar
- Ställa krav på tydliga miljömärkningar och klimatinformation på sortiment

(Källa: [Fossilfritt Sverige](#), [Fossilfritt Sverige](#) & [Lekolar](#)).

4.1.7 Möbler

Även om många möbler har en lång livslängd så används de ofta bara några få år innan de byts ut mot nya, vilket innebär ett enormt resursslöseri.

Det är möjligt att minska växthusgasutsläppen från varorna genom att:

- Köpa återbrukade möbler
- Hyra möbler, om behovet är tillfälligt eller långsiktigt osäkert
- Utveckla system för att återbruka kommunens egna möbler
- Premiera möbler med återbrukade/återbrukbara/utbytbara delar/material
- Minska mängden plastmaterial i nyinköpta möbler
- Köpa tjänster för reovering av gamla möbler och inredningshjälp

(Källa: [SKR](#)).

4.2 Hur kan vi få bättre Spendanalyser och upphandlingsunderlag?

4.2.1 Rutiner och löpande uppföljning/analys

En rekommendation är att tillsätta resurser som löpande ska ansvara för och förvalta över Spendanalyser och Miljöspenden, samt att utveckla system så att data automatiskt kan läsas in från respektive kommuns ekonomisystem, så att även fakturarader ingår. Detta skulle möjliggöra ett mer tillförlitligt och effektivt arbetssätt, istället för att årligen manuellt samlas in data från kommunerna. Det skulle även göra att man snabbare kan identifiera viktiga inköpsområden. Att dessutom kunna analysera samtliga kommuners inköp på artikelnivå, i stället för att utgå från konteringar, skulle ge avsevärt bättre information som kommunerna kan använda för att spara på både skattepengar och jordens resurser.

Tillförlitligheten i Miljöspendanalysen skulle kunna förbättras genom att avsätta resurser till en löpande översikt, där matchningen av klimatfaktorer kan göras utifrån vad kommunerna faktiskt köper från leverantörerna. Att också utbilda personal i analysystemet och löpande förfinas underliggande data skulle också göra Miljöspendanalysen mer tillförlitlig.

Att få till rutiner där man tillsammans med leverantören tar fram klimatpåverkan på artiklar och tjänster möjliggör bättre Miljöspendanalyser och en successiv utveckling inom området där leverantören och UhC kan lära av varandra.

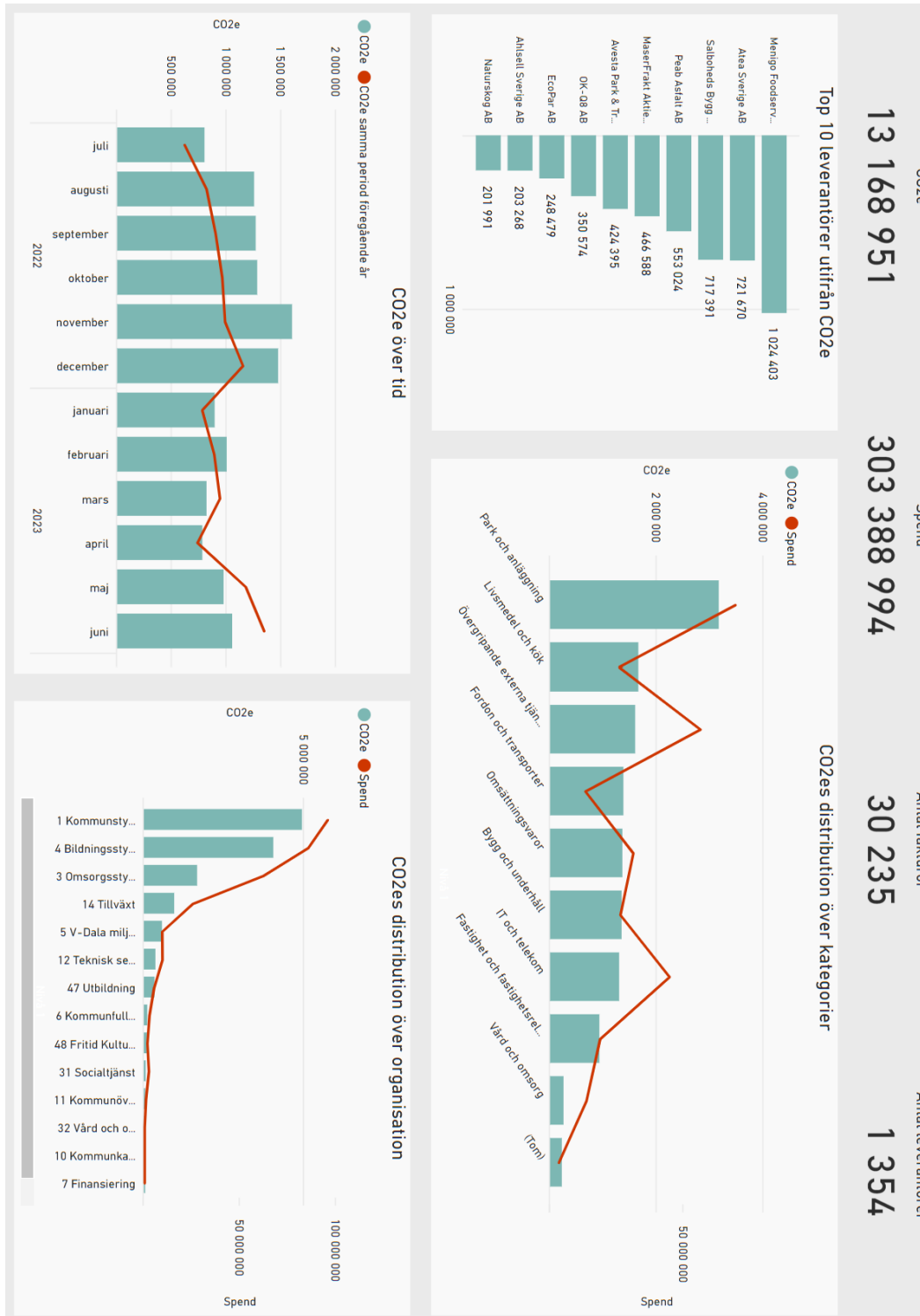
4.2.2 Proaktiv kartläggning inför kommande upphandlingar

Denna Miljöspendanalys tittar på klimatpåverkan från inköp bakåt i tiden. För att istället kunna jobba förebyggande med avtalens miljöpåverkan kan man utveckla en Miljöanalys kopplad till upphandlingsplanen. Genom upphandlingsplanens uppskattade avtalsvärden, samt tilldelade CPV-koder, skulle man kunna få fram indikativ klimatpåverkan innan avtal skrivs eller inköp görs. Med en sådan analysmetod kan man bättre planera av vart personella resurser och skarp klimatkravställning gör mest nytta. För att möjliggöra ett sådant analysarbete behöver värdet på kommande upphandlingar läggas in som standard på alla planerade upphandlingar i upphandlingsplanen.

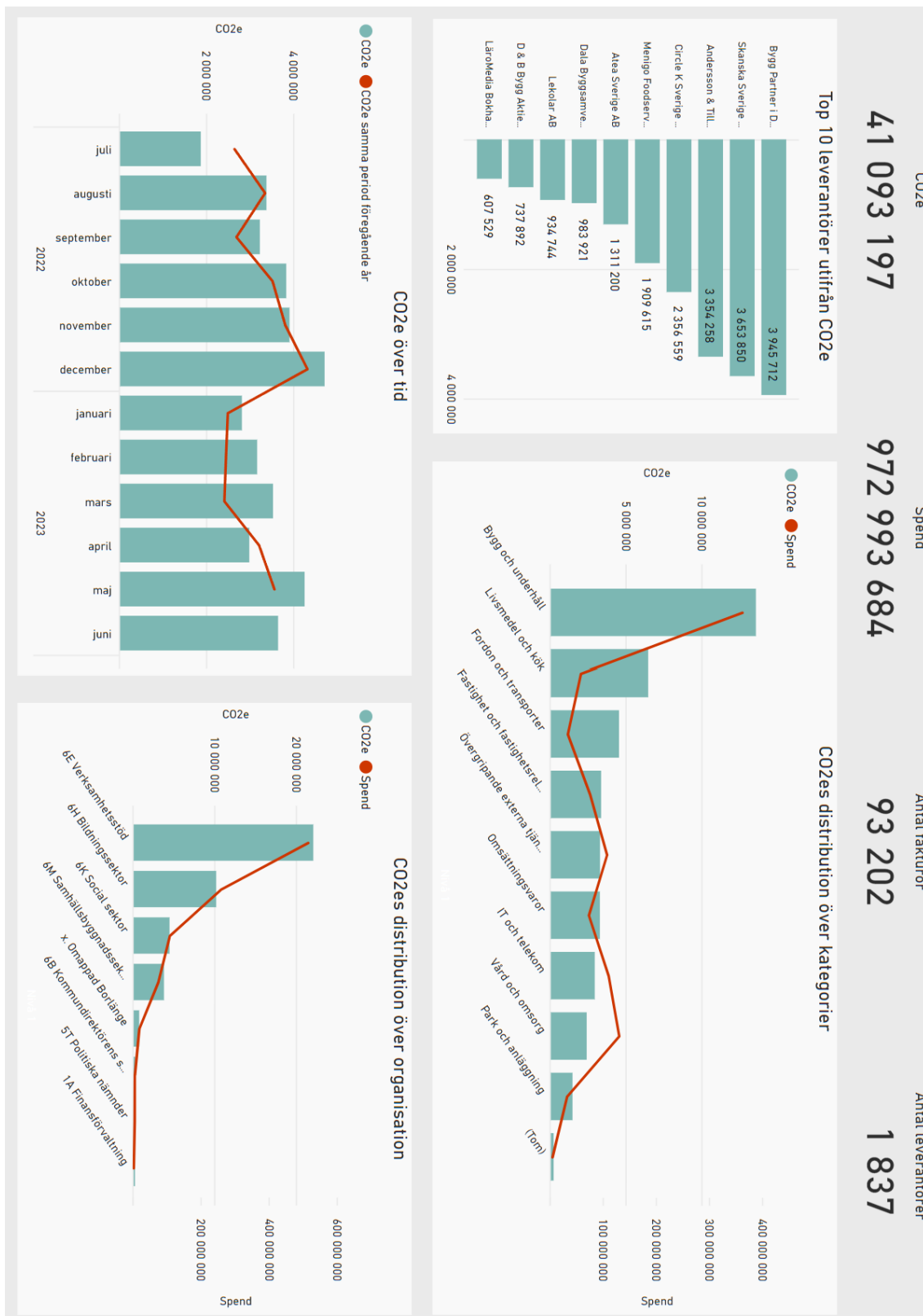
Bilaga 1 – Kommunernas Miljöspend

Avesta kommun

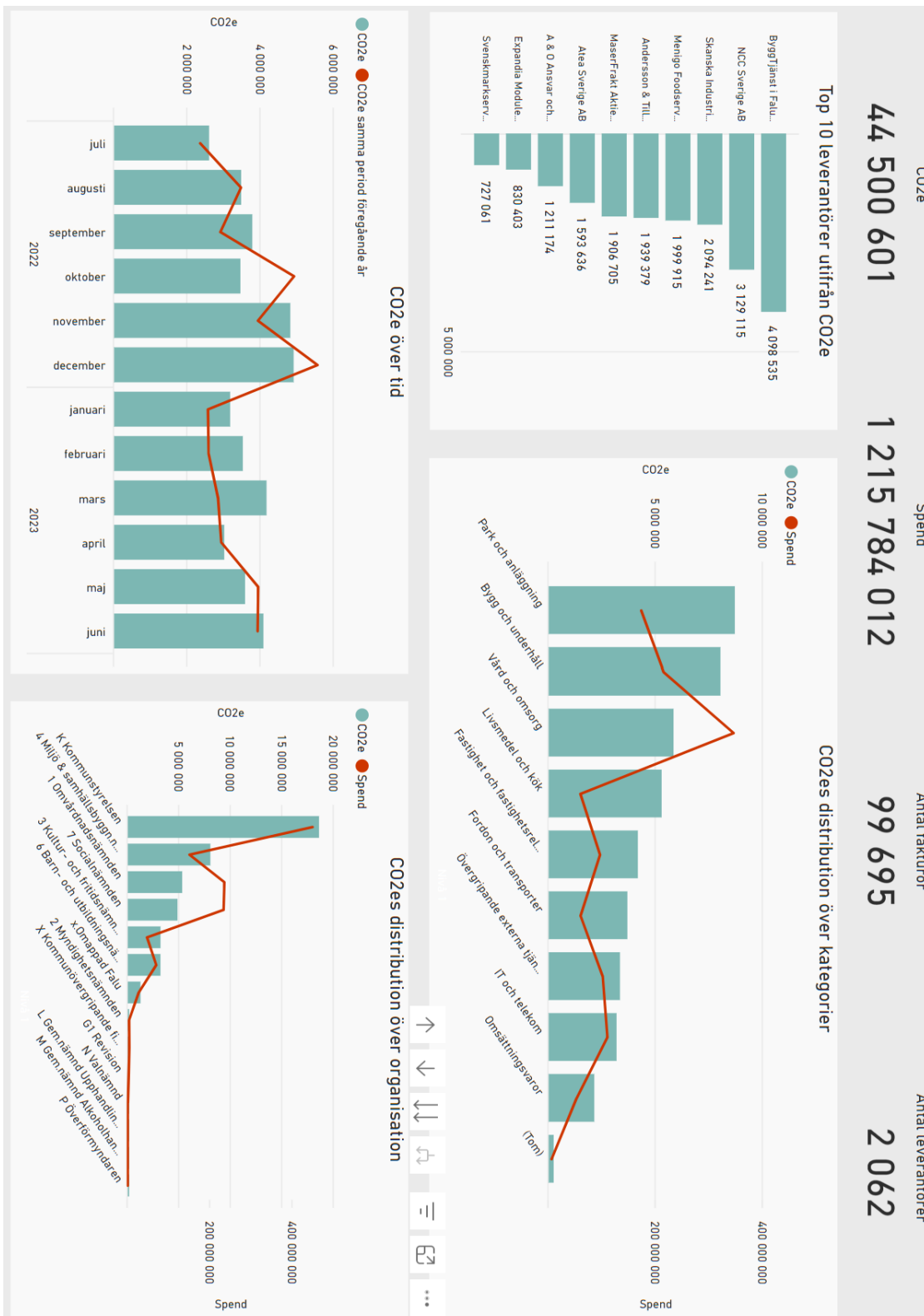

Borlänge kommun

Falu kommun

Gagnefs kommun

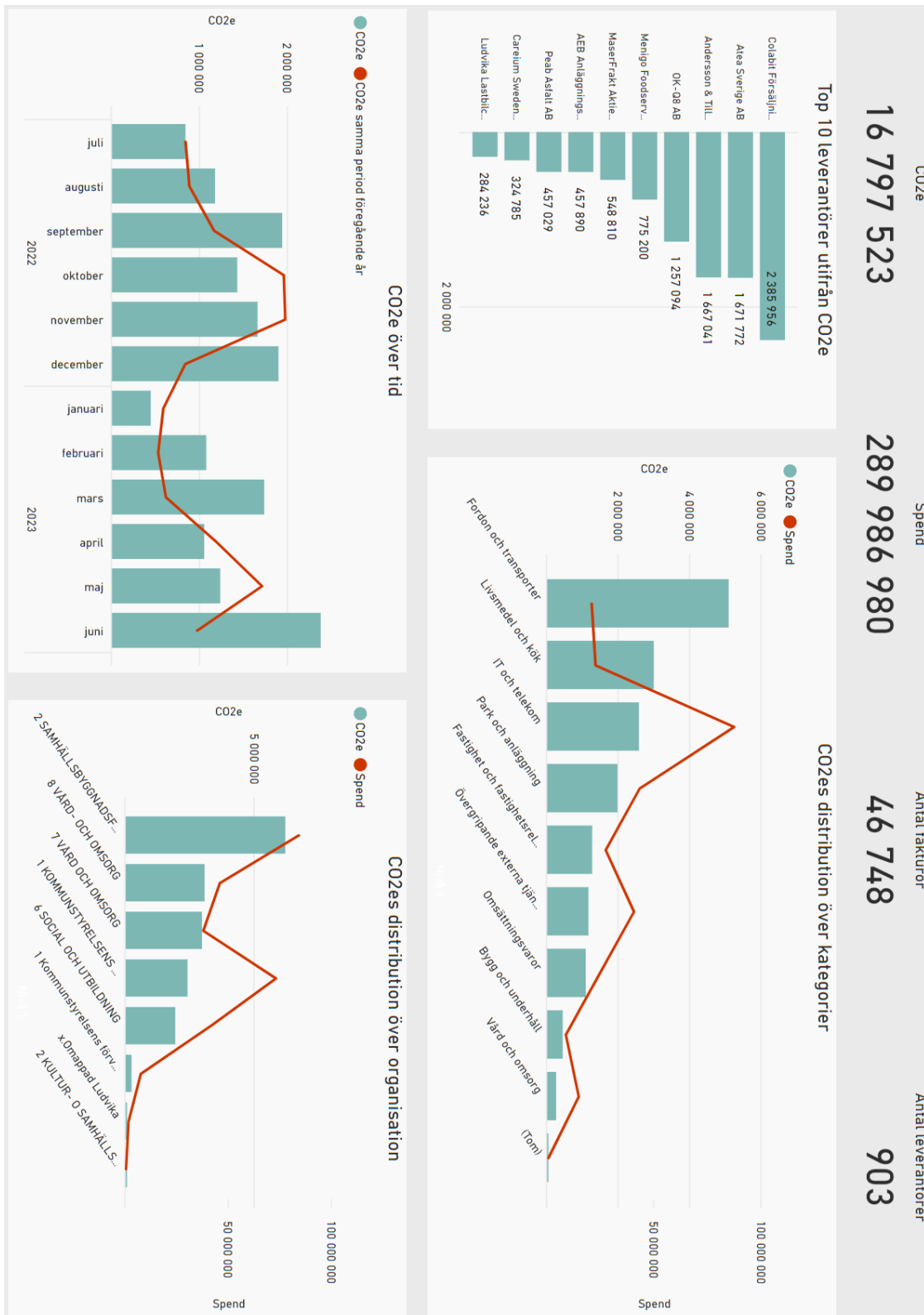

Hedemora kommun

Ludvika kommun

Sätters kommun

Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan
Kommunfullmäktige respektive kommun

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Upphandlingscenters verksamhetsberättelse och bokslut godkänns och överlämnas till respektive kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har tagit fram verksamhetsberättelse och bokslut för 2023.

Ekonomi

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

Verksamhet – väsentliga händelser och nyckeltal

UhC firade 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats. Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om prisjustering har avtagit. Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad

efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten. Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagsträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbeta med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%.

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250. Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

Utveckling/Framtid

För att uppnå en effektiv och rättssäker offentlig upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden framåt i vår region är Nämnden och UhC en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt, dialog i upphandling och hållbar upphandling.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

1. Bokslut 2023

2. Verksamhetsberättelse 2023

Beslut skickas till

Falu kommun

Borlänge kommun

Avesta kommun

Gagnef kommun

Hedemora kommun

Säters kommun

Akten

Förvaltning/avd/enhet

Arléne Eneroth, 0240-863 43

arlene.eneroth@ludvika.se

Årsbokslut

Gemensamma nämnden för upphandling (GNU)

Enhet	Nettokostnad Budget 2023	Intäkt 2023	Kostnad 2023	Nettokostnad Bokslut 2023	Avvikelse mot budget
Upphandlingscenter	0	22 679	22 679	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Drift	0	22 679	22 679	0	0
Drift					0

Kostnads- och intäktsslag

	Total Löne- kostnad	Därav löne- kostn. Ej till tillsvid. Ans	Kapital- kostnad	Lokal- Hyra	Övriga kostnader	Intäkter	Summa
Budget 2023	20 282	0	4	408	2 582	23 276	0
Bokslut 2023	18 731		4	416	3 528	22 679	0
Avvikelse 2021	1 551		0	-8	-946	597	0

Tillsvidare anställda och Lönekostnad 31/12

Enhet	Budget 2023		Bokslut 2023		Avvikelse	
	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad	Antal Årsarbetare och Lönekostnad	Löne- kostnad
GNU	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551
Personal	27,00	20 282	26,70	18 731	-0,30	-1 551

Verksamhetsberättelse år 2023 för gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU)

1. Nämndens uppdrag

Den gemensamma nämnden (GNU) består av Falun, Borlänge, Avesta, Gagnef, Hedemora, Ludvika och Sätters kommuner. Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje samverkande kommun.

GNU:s uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och gemensam upphandlingspolicy och med stöd av Upphandlingscenter (UhC), svara för alla upphandlingar med undantag för direktupphandlingar och vad som i Lag om offentlig upphandling definieras som byggentreprenader samt konkurrensutsättningar enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

I grunden är skapandet av UhC ett sätt att förstärka de medverkande kommunernas samlade upphandlingskompetens och skapa en större affärsnytta.

2. Verksamhet – väsentliga händelser under perioden och nyckeltal

- UhC firade under 2023 sitt tionde verksamhetsår och affärsvärdet har sedan 2013 vuxit med en miljard kronor. Som etablerad aktör och en av Sveriges största upphandlande organisationer genomför UhC årligen 250-300 upphandlingar med ett samlat affärsvärde på mellan tre till fyra miljarder kronor och förvaltar tillsammans med kommunerna 1 300 avtal fördelade på 160 varugrupper/avtalsområden inom 12 olika kategorier.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra samverkande kommuners mål

- Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.
- Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Kontroll av avtalsleverantörer har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.
- GNU har fastställt Nämndplan för perioden 2024-2026. med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden.

- Vision har fastställts av GNU som lyder: ”Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid”. En offensiv upphandlingspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar för goda affärer, regional tillväxt och hållbar utveckling har beslutats och implementerats för samverkande kommuner.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

- Under 2023 har UhC genomfört drygt 302 (2022, 380) upphandlingar/projekt inkl. dynamiskt inköpssystem (DIS) och direktupphandlingar till ett årligt upphandlat värde på 3-4 miljarder kronor. Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, utbildningar, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster.
- Ökad efterfrågan. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 (2022, 21) nya beställningar av upphandlingsprojekt och 48 (2022, 42) beställda direktupphandlingar. Annonsering av undantag (byggentreprenad) uppgår till 18 (2022, 23) varav kommunerna Avesta och Hedemora står för de flesta av projekten.
- Annonserade avrop från DIS (dynamiska inköpssystem) uppgår till 120 (2022, 195). Största antalet avrop från DIS har under året varit Fordon och Sjuksköterskor.

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

- Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.
- För att stödja regional tillväxt har, utöver ordinarie leverantörsträffar, tidig dialog och informationsaktiviteter med företagare inför upphandling genomförts vid 168 tillfällen (2022, 182).
- UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, företagartäffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

- Ökad andel upphandlingar med social och hållbarhet. UhC har ställt sysselsättningskrav i 96 olika offentliga upphandlingar samt genomfört 2 reserverade upphandlingar. Sysselsättningskraven har bidragit till 13 praktikplatser och 2 anställningar för människor som stått utan jobb en längre tid.

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

- En miljöpendanalys har genomförts som visat på vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.
- Ökad andel upphandling med miljökrav, totalt 94% av årets genomförda upphandlingar (2022, 87%, målet är 98%).

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

- Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar. I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

3. Ekonomi

Totalt för nämnden mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022
Intäkter			
Kommunbidrag	20,2	20,8	19,2
Övriga interna intäkter	0,0	0,0	0,0
Externa intäkter	2,5	2,5	2,1
Summa intäkter	22,7	23,3	21,3
Kostnader			
Löner och PO	-18,8	-20,3	-16,8
Övriga personalkostnader			0,0
Hyra	-0,4	-0,4	-0,3
Kapitalkostnader	0,0	0,0	-0,1
Övriga kostnader	-3,5	-2,6	-4,1
Summa kostnader	-22,7	-23,3	-21,3
Resultat	0,0	0,0	0,0
Självfinansieringsgrad	100%	100%	100%

Ekonomisk analys

Ekonomi i balans. Det blev ett mindre nettoöverskott i 2023 års verksamhet med 0,6 mnkr, som återbetalats till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. Målnivå resultat i nivå enligt budget eller över.

Lägre lönekostnader med 1,5 mnkr redovisas på grund av vakanta tjänster, långtidssjukskrivning och föräldraledigheter. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader med 0,9 mnkr.

4. Medarbetare

Verksamheten är organiserad i tre enheter med ansvar för olika kategoriområden under ledning av en enhetschef. UhC har totalt 27 medarbetare/tjänster fördelade på roller som strategisk upphandlare, operativ upphandlare, avtalsförvaltare, upphandlingsjurist och upphandlingsstrateg samt klimat- och miljöstrateg.

Antal anställda: 27 medarbetare varav 20 strategiska/operativa upphandlare, 2 strateger, 1 verksamhetsstöd, 3 enhetschefer samt 1 verksamhetschef.

Att möjliggöra ett flexibelt arbetsliv där distansarbete fungerar är en del i UhC:s ambition om att vara en attraktiv arbetsgivare. Överenskommelser om distansarbete för medarbetare har genomförts och pågår.

Introduktion har genomförts med 6 nya medarbetare

Personalnyckeltal	2023	2022
Antal anställda*	27	24
Arbetade timmar**	40 228	37 595
Varav timmar utförda av timanställd personal (%)	636	0
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,65	8,53
*Månadsavlönade enligt AB		
**Månadslön, timlön, fyllnadstid, overtid		

I varje kommun finns en kommunansvarig upphandlare placerad med utökad tillgänglighet, för att vara UhC:s kontakt i kommunen. Under 2023 har 3 nya kommunansvariga upphandlare introducerats för Falu kommun, Gagnefs kommun och Avesta kommun.

Åldersstruktur 2023-12-31

-29	30-39	40-49	50-59	60-
0	12	6	7	2

UhC tar varje år fram en arbetsmiljörapport. I den presenteras särskilda insatser för personal under året. Årliga personalaktiviteter genomfört enligt plan: lönesamtal, medarbetarsamtal 1 och 2, APT, måndagsmötet, Enhetsmöten, psykosocialundersökning, utbildningsplaner per individ och för hela arbetsgruppen m.m. Ny aktivitet är temperaturmätning via Mentimeter med tre påstående (jag trivs på jobbet, jag känner mig motiverad i mitt arbete, jag upplever en hälsosam arbetsbelastning). Vidare har UhC tillsammans gjort en översyn av UhC:s lönekriterier för arbetsplatsen.

5. Nyckeltal/verksamhetsmått

GNU har identifierat inriktningsmål för 2023. För respektive mål finns nyckeltal/indikatorer som syftar till att mäta och följa upp. Nedan redovisas utfall för 2023.

Upphandling används som ett strategiskt verktyg för att nå våra mål

Ägarna ska känna förtroende för UhC. Nöjd kundundersökning 2023 är pågående. Målnivå nöjdhetsvärde för andelen nöjda kunder >90% (2022, 88,9%).

Hög prioritet avseende kommunernas samhällskritiska avtal och särskilt avtal med betydande försörjningsrisk har prioriterats.

Inom upphandlingsvärlden har vi sett konsekvenser med anledning av kriget i Ukraina. Tidigare år inkom flertalet begäran om prisjustering utöver avtal. Marknaden har stabiliserats och antalet begäran om ytterligare prisjustering har avtagit. Med anledning av detta har UhC uppdaterat prisjusteringsklausul i avtal i syfte att förenkla hantering av fluktuerande priser på marknaden.

Kontroll av avtalsleverantörer och uppdatering av mallar har skett i syfte att efterleva EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus, vilket innebär förbud mot att tilldela och fullgöra kontrakt med företag med koppling till dessa länder.

GNU har fastställt nämndplan 2024-2026 med sju inriktningsmål. Nämndplanen visar på mål och inriktning samt de viktigaste prioriteringarna för nämnden. Vision har fastställts av GNU som lyder: "Värdeskapande samverkan för goda affärer och en hållbar framtid".

GNU har identifierat behovet av att stärka upp UhC:s uppdrag inom beredskap. UhC har etablerat ett samarbete med säkerhetschefer för att stärka upp UhC:s förmåga inom beredskap. Medarbetare i det särskilda uppdraget har arbetat fram en strategi för hur UhC kan jobba med frågan i upphandlingsprojekten och fram-

ställt konkreta avtalstexter för att användas i upphandlingar som är viktiga ur ett beredskapssyfte. Förslag till rutin ska nu bearbetas internt och tillsammans med kommunernas säkerhetschefer.

GNU har haft 5 sammanträden under året. Årlig strategisk ägardialog har genomförts med samverkande kommuner. Samrådsgrupp för UhC har haft 5 möten under året och Lokala upphandlingsgrupper (LUG) har samlats ett antal gånger per samverkande kommun.

Vi arbetar genomgående med hög kvalitet

Kvalitativ upphandling. Arbete med 2-årig upphandlingsplan 2023-2024 för samverkande kommuner omfattande 282 upphandlingar/projekt. 73 % avslutade enligt upphandlingsplan (2022, 70%). Målnivå > 90%. Utöver upphandlingsplanen märks en ökad efterfrågan på tjänster i form av 22 nya beställningar av upphandlingsprojekt från kommunerna.

Under 2023 har UhC genomfört 133 olika upphandlingar/uppdrag (2022, 143). Totalt har 302 upphandlingar/uppdrag genomförts inklusive direktupphandlingar och specifika upphandlingar (DIS).

Samordningsgrad för upphandlingar, att flera samverkande kommuner deltagit. 58 % samordnade upphandlingar (2022, 57 %). Målnivå > 80 %. Orsak till detta varierar. I de flesta fall har bedömningen varit att en samordnad upphandling inte varit aktuellt att genomföra pga. av upphandlingsföremålets art och karaktär. UhC arbetar för att samordna vid nästa upphandlingsomgång genom anpassade avtalstider så att avtalstider löper ut samtidigt.

Vi sparar pengar åt våra kommuner

Avtalsuppföljning med leverantörer ökar. Under året har 240 uppföljningsmöten genomförts med avtalsleverantörer (2022, 212). Målnivå > 250.

Inom ram för avtalsförvaltning har ett kontrollernätverk etablerats med representanter från ekonomienheterna i kommunerna och UhC. Kontrollernätverket arbetar med att skapa enhetliga rutiner, strukturer och arbetssätt för att säkerställa att kommunerna och UhC uppfyller sina delar av samarbetsavtalet, avseende avtalsförvaltning inklusive avtalsuppföljning.

En rättssäker offentlig upphandling

Under 2023 inkom 3 överprövningar till UhC. Samtliga tre avslogs av Förvaltningsrätten. I en av upphandlingarna överprövade två anbudsgivare samma upphandling, dessa ansökte sedermera om prövningstillstånd i Kammarrätten men fick avslag, Kammarrätten fastställde därmed Förvaltningsrättens dom. Målnivå uppfylls avseende andel överprövningar relativt riksmått +/- 3 %. Sammanfattningsvis konstateras att samtliga överprövningar vunnits av UhC.

Antalet avtalsrättsliga frågor har ökat. Orsaken till detta bedöms vara det ekonomiska omvärldsläget och en minskad köpkraft hos samverkande kommuner, vilket genererat ökad kontroll och efterfrågan av upphandlingar och avtal från leverantörsmarknaden.

Dialog kring efterlevnad av avtal. UhC har, tillsammans med Beställare, varit nödgad att gå vidare i hantering av avtal med en rad vitesförelägganden. I ett avtal var hävning nära förestående, dock behövde UhC inte agera med hävning då Leverantören vid möte överlämnade den information som efterfrågats under flera års tid. Vi har också sett en trend i en ökad efterfrågan av allmän handling, i de flesta fall anbudshandlingar. Utöver detta har begäran om prisjustering i befintliga avtal varit en fråga.

Nyheter i LOU. Den 1 januari 2024 fick Konkurrensverket utökade befogenheter som tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen. Det innebär bland annat att Konkurrensverket som första instans får fatta beslut om upphandlingsskadeavgift för upphandlingar påbörjade efter årsskiftet, att tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift nu är två år och att taket på avgiften har höjts till 20 miljoner kronor.

UhC har via Upphandlingschef deltagit i referensgruppen för Leverantörskontrollutredningen som i augusti 2023 överlämnade sitt betänkande till regeringen. Denna benämns: En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter.

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningen föreslår att den nya förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling samt föreslagna författningsändringar ska träda i kraft den 1 oktober 2025. Bolagsverket och övriga berörda registermyndigheter bör i början av 2024 ges i uppdrag utveckla och etablera den tekniska lösningen för den samordnade registerkontrollen.

Social hållbarhet är för oss självklart och där ligger vi i framkant

Hög andel upphandlingar med socialt ansvarsfull upphandling. 97 % med social hållbarhet avseende sysselsättningskrav/praktikplatser (2022, 94%). Målnivå >50 %.

2 reserverade upphandlingar för sociala arbetsintegrerade företag har genomförts under året. Målnivå minst 3 st.

Upphandlingsstrateg är sammankallande för AME nätverket som träffas löpande och följer upp arbetet med sysselsättningsfrämjande dialog-krav. Upphandlingsstrateg är även sammankallande i Dalanätverket (UDD Enter) kring socialt ansvarsfull upphandling. Där har kunskapshöjande insatser genomförts inom

t.ex. arbetsrättsliga villkor och sysselsättningskrav vid upphandling.

Ökad andel socialt ansvarsfull upphandling. UhC har ställt sysselsättningskrav i 98 olika offentliga upphandlingar, varav 96 på avancerad nivå samt genomfört 2 reserverade upphandlingar för sociala företag (2022, 96). Målnivå > 55.

UhC noterar fortsatt positivt att AME enheterna i kommunerna har kommit igång med arbetet att ”matcha kandidater”. Borlänge och Ludvika sticker ut. Totalt har kraven bidragit till 13 praktikplatser varav två lett till anställning och gällande 32 praktikplatser har möten genomförts med inriktning om framtida plats (2022, 7 praktikplatser).

Under året har modell tillämpats för att i 23 olika upphandlingar kunna ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal. Dessa är främst inom områdena städ- och bygg-tjänster (2022, 26).

Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning

UhC har sedan april en klimat- och miljöstrateg som till stor del jobbat med metodstöd, krav-ställning och översyn av interna arbetsätt och mallar kopplat till miljö. Denne är även sammankallande i medlemskommunernas miljö och hållbarhetsstrateginätverk som träffas minst en gång i månaden.

Andel upphandlingar med miljömässigt ansvarsfull upphandling uppfyller målen kring flera indikatorer. Kopplat till avancerade eller spjutspetskrav på återbruk, klimat-fossilfrihet, kemikalier, samt ekologiska och närodlade livsmedel.

UhC har deltagit i arbetet med översyn av kretsloppsplan 2030 i gruppen som berör upphandling.

Fortsatt erbjuds en utbildning inom hållbar upphandling. Mest prioriterade att gå denna är beställare, strateger, politiker, controllers, upphandlare eller andra anställda som på annat sätt kommer in kontakt med upphandling och inköp.

Arbete med miljöspendanalys har genomförts under året som visat vilka inköpskategorier och typer av avtal där det är extra viktigt att ställa klimatkrav.

Miljömässigt ansvarsfull upphandling. I 94% av genomförda upphandlingar har miljökrav ställts (2022, 87%, målet är 98%).

I 38% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på avfallsförebyggande/återbruk (2022, 38%, målet är 20%).

I 19% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutspets krav på klimat-fossilfritt (2022, 19%, målet var 5% på fossilfria transporter och 5% på övrig fossilfrihet, men mätningar gjordes sammanslaget).

I 39% av upphandlingarna har UhC avancerade/spjutskrav på kemikalier (2022, 39%, målet är 20%).

I 88% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på ekologiska livsmedel. (2022, 88%, målet är 20%).

I 100% av livsmedelsupphandlingarna har UhC krav på lokalproducerade livsmedel. (2022, 100%, målet är 50%).

Vi är bäst på regional tillväxt - Anbud och tidig dialog

Antal öppnade anbud i annonserade upphandlingar var under året totalt 1159 st. I annonserade upphandlingar har totalt 1810 frågor besvarats av UhC från olika anbudsgivare. I snitt hanterades 9,4 ställda frågor och svar per upphandling av UhC (2022, 9,2).

Ökad andel anbudsgivare. Under 2023 inkom i snitt 5,1 anbud per annonserad upphandling (2022, 4,2). Andel företag som lämnat anbud med regional verksamhet uppgick till 2,3 anbud per annonserad upphandling (2022, 2,3).

Andel leverantörer som tilldelats avtal med verksamhet i någon av de sju samverkande kommunerna uppgick till 43% (2022, 63%). Målnivå > 65%.

Dialogen i upphandling har stärkts. Under 2023 har tidig dialog och informationsträffar genomförts vid 168 tillfällen med företag/leverantörer inför upphandling (2022, 182).

UhC syns på LinkedIn. Vi har marknadsfört stöd för leverantörer, våra DIS samt extra viktiga upphandlingar för det regionala näringslivet. Vi har även passat på att marknadsföra årlig upphandlingsplan och våra insatser inom social- och miljömässig hållbarhet.

UhC anordnade en kost- och lokalmässa på Galaxen i Borlänge. Utställare var befintliga leverantörer av bland annat livsmedel, städmaterial, sjuk- och förbandsmaterial, m.m. Syftet var att marknadsföra befintliga produkter på avtal. Vidare har UhC närvarat vid flertalet andra aktiviteter i syfte att föra dialog med marknad: Livsmedelsmässa i Rättvik och Smedjebacken, före-tagarträffar och frukostar, anbudsskola för anbudsgivare, m.m.

Nöjd leverantörsindex. I slutet av året skickade UhC ut en enkät till anbudsgivare som vi har haft under året. Totalt 78 anbudsgivare i 18 olika upphandlingar. Urvalet vid val av upphandlingar var de med hög regional tillväxt. Resultatet från undersökningen bearbetas i början av 2024.

Vi arbetar ständigt för nya och bättre lösningar för våra samverkande kommuner

Innovationsvänlig upphandling eller upphandling med väsentligt annorlunda lösning har genomförts i minst 9 upphandlingar. Målnivå > 3 upphandlingar.

I dessa nya lösningar ingår bland annat förhandling, utvärderingsmodell med mystery shopper, avropsmodell med ”närmast till hands” i syfte att öka andel lokala aktörer.

För att få till verksamhetsutveckling genom köp av nya varor och tjänster behövs omvärldsanalys och marknadsdialog. Dels för att ta reda på hur andra gör och dels för att se vad som är möjligt att göra.

UhC har genomfört utbildningsinsatser i kommunerna inom direktupphandling, rollen som sakkunnig och avtalstrohet. Under året har dialogen med marknaden stärkts och arbetet fortsätter 2024. Vårt aktiva arbete med social och miljömässig hållbarhet innebär också att vi ständigt arbetar för att få fram bättre och hållbara lösningar.

Upphandlingsplan 2024-2025 har remitterats två gånger till samverkande kommuner och fastställts av GNU. UhC har tillsammans med systemleverantören Antirio (e-Avrop), arbetat med att ta fram en digital upphandlingsplan för att ersätta den tidigare manuella hanteringen av upphandlingsplan som gjordes i Excel. Målsättning med den digitala upphandlingsplanen är att processen ska bli smidigare, mer långsiktigt robust och att arbetet framöver ska underlättas/effektiviseras för såväl samverkande kommuner som hos UhC.

UhC har drivit ett Vinnovaprojekt kring avfallsförebyggande upphandling. Projektet har syftat till att kartlägga inom vilka upphandlingsområden som det förekommer stora mängder avfall för att sedan kunna tillsammans med konsulter och marknad ta fram förslag på krav inför kommande upphandlingar som innebär potential till minskade avfall, bättre miljöalternativ och ökad cirkularitet. Projektet går in under uppdraget grönt avtryck som handlar om att titta på upphandling och avfall ur ett miljö-spendperspektiv.

UhC inledde i början av året ett stort arbete med att uppdatera vårt verksamhetssystem för upphandling och avtalsförvaltning omfattande handbok med tillhörande mallar och rutiner. Arbetet delades in i tre steg. Steg 1 handbok, steg 2 tillhörande mallar och rutiner till handbok, steg 3 upphandlingsdokument. Steg 1-3 är genomfört. Under höst/vinter genomfördes utbildning/informationsinsatser gällande steg 1-2.

UhC deltar aktivt i Upphandlingsdialog Dalarna (numera UDD Enter) som utifrån regionala behov förmedlar kunskap och ger metodstöd vid upphandling.

6. Utveckling/Framtid

Ökat behov av upphandlingsstöd till kommunerna avseende byggtreprenader. UhC upplever också att kommunernas behov av upphandlingsstöd ökar inom kategori tekniska konsulter.

Försörjningsberedskap och att stärka förmåga att bidra till kommunernas uppdrag att minska sårbarheten i viktiga samhällsfunktioner genom att kunna

säkra en god försörjning av kritiska varor/tjänster.
UhC har inlett ett samarbete med kommunernas Säkerhetschefer.

Arbete med inköpsanalys för att fortsätta utveckla en strategisk inköpsstyrning tillsammans med controller-nätverket som leds av Samrådsgrupp för UhC.

För att uppnå en effektiv och rättssäker upphandling som tar tillvara konkurrensen på marknaden i vår region är GNU en viktig aktör för utvecklingen kring regional tillväxt och hållbar upphandling.

Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan

Arbetsmiljö- och personalrapport för UhC år 2023

Förslag till beslut

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan noterar informationen avseende arbetsmiljö- och personalrapport för UhC.

Beskrivning av ärendet

Arbetsgivaren har en skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. För UhC är det Ludvika kommun som är arbetsgivare. Det gemensamma upphandlingscentret (UhC) är lokaliserat till Ludvika och den organisatoriska tillhörigheten är kommunstyrelsens förvaltning.

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. (AFS 2001:1 § 2).

Enligt rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete för Ludvika kommun ska arbetsmiljöarbetet följas upp årligen och rapporteras till nämnderna.

Denna rapport avser perioden 2023-01-01 t.o.m. 2023-12-31.

På UhC satsar vi på utveckling av arbetsmiljö och hälsa, fortbildning av medarbetare och utveckling av chefer. Vi arbetar långsiktigt och målmedvetet för att bli en ännu mer attraktiv arbetsgivare. Se t.ex. planerade åtgärder framåt år 2024.

Denna redovisning av uppföljning kopplat mot arbetsmiljö hoppas vi ska ge en samlad bild av att arbetsmiljöfrågorna är prioriterade, komplexa och det är en helhet av flera olika områden/perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenter förslags till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

Bilaga 1 Arbetsmiljö- och personalrapport för UhC år 2023 daterad 2024-02-02

Beslut skickas till

Akten

Handläggare
Verksamhetschef och enhetschefer UhC

Dokumentdatum
2024-02-02
Diarienummer

Arbetsmiljö- och personalrapport helår 2023 för UhC

1. Inledning

Arbetsgivaren har en skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. (AFS 2001:1 § 2).

Enligt rutinen för systematiskt arbetsmiljöarbete ska arbetsmiljöarbetet följas upp två gånger per år och rapporteras till nämnderna. Denna rapport är den andra i år för UhC och avser perioden 2023-01-01 t.o.m. 2023-12-31.

2. Arbetsmiljöpolicy – den goda arbetsplatsen

UhC:s arbete med att skapa den goda arbetsplatsen är en pågående process där vi kartlägger arbetsmiljön, genomför riskbedömningar samt formulerar handlingsplaner med konkreta arbetsmiljöåtgärder med uppföljningsbara mål.

Ludvika kommuns arbetsmiljöpolicy anger kommunens och även UhC viljeinriktning i arbetsmiljöarbetet. I dokument ”Så funkar det på UhC” hittar du även uppgifter om vad som gäller för dig som medarbetare när det gäller t.ex. arbetsmiljö.

3. Vår organisation, medarbetare och lokal samverkan

Organisation

UhC består av två större enheter som genomför upphandlingar och avtalsförvaltning inom olika varu- och tjänsteområden, samt en enhet som tillhandahåller inköps- och verksamhetsstöd.

Medarbetare

Antal anställda 2023-12-31: 27 medarbetare varav 20 operativa/strategiska upphandlare, 1 avtalsförvaltare, 1 upphandlingsstrateg, 1 klimat- och miljöstrateg, 3 enhetschefer samt 1 verksamhetschef.

Under året har UhC haft 2 timavlönade/uppdragstagare för att hantera vakanser. Dessa båda är tidigare medarbetare på UhC som gått i pension. Stort kunnande och yrkesskicklighet noteras som kommer verksamheten till godo.

Introduktion har genomförts eller är pågående med 5 nya operativa/strategiska upphandlare och 1 klimat- och miljöstrateg.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

46

Överenskommelse om distansarbete

Att möjliggöra ett flexibelt arbetsliv där distansarbete fungerar är en del i UhC:s ambition om att vara en attraktiv arbetsgivare. Kan man ha arbetsplatsen hemma kan man kombinera jobbet med familjeliv på ett annat sätt. Flertalet medarbetare har några mil i pendlingsavstånd, vilket gör det till en attraktiv förmån. Det blir även ett klimatsmartare arbete när pendlandet minskar. Överenskommelser om distansarbete för alla medarbetare på UhC har genomförts under året. Uppföljning av distansarbetsavtal har gjorts under medarbetarsamtal. Vidare har överenskommelse om distansarbete träffats med nyanställda.

Åldersstruktur 2023-12-31

-29	30-39	40-49	50-59	60-
0	12	6	7	2

Lokal samverkan

Frågor som behandlas i lokal samverkan gäller främst arbetsmiljöfrågor men även beslut av medbestämmandekaraktär fattas utifrån underlag från de olika enheterna. Under året har lokal samverkan skett ca 4 gånger för UhC. Kallade har varit företrädare för AKAVIA, Vision och Ledarna och protokoll har upprättats. Det har varit begränsad/skiftande närvaro från arbetstagarorganisationerna och eget skyddsombud saknas tyvärr för UhC. I samråd med Ledarnas representant, som alltid deltar, har överenskommelse skett om möten kvartalsvis, dvs. färre möten under året.

Benchmarking Upphandlare/Inköpare – Utredning och rapport

Genom benchmarking kan ledningen och medarbetarna få information om hur UhC ligger till i jämförelse med andra upphandlande myndigheter. Syftet med denna rapport var att jämföra lönerna för upphandlare/inköpare inom olika offentliga verksamheter. Vi har samlat ihop underlag för Upphandlare/Inköpares löner i Dalarna på Upphandlingscenter, Trafikverket i Borlänge, Region Dalarna och Mora kommun. Vi har även hämtat data Regionalt från Uppsala kommun, Örebro kommun och Västerås kommun. Vi har även hämtat statistik från upphandling24 som gör undersökningar varje år där Sveriges offentliga upphandlares löner kartläggs.

Slutsats. Resultatet skiljer sig inte mycket mellan Region Dalarna, Upphandlingscenter och Trafikverket. Västerås, Uppsala och Örebro kommun har generellt sett högre löner men de är även större kommuner vilket gör att lönerna ofta är högre, samt ett kortare avstånd till Stockholm som också kan ha en påverkan på lönerna. Löneskillnader kan bland annat bero på utbildning, yrkeserfarenhet, arbetstidens längd eller arbetets svårighetsgrad.

Den föränderliga bilden av attraktivt arbete – Utredning och rapport

Under 2023 har UhC varit en del av examensarbete "Den föränderliga bilden av attraktivt arbete: En kvalitativ studie om Generation Y och Z - Hur organisationer kan arbeta för att behålla medarbetare i de yngre generationerna." och nu har vi fått resultatet. Vi är tacksamma att fått vara

en del av detta och att fått insikter vad som fungerar bra som vi ska fortsätta jobba med och det vi behöver bli bättre på! Vi ser det som en vinning för samtliga medarbetare oavsett generation.

Förbättringsområden i organisationen. Det har genom bearbetning av resultatet framkommit ett antal faktorer som medarbetarna lyft som viktiga.

- Tydlighet: Respondenterna i generation Y & Z lyfter vikten av tydlighet på arbetsplatsen. Det är kopplat både till ledarskapet och de förväntningar organisationen har på de anställda.
- Löneutveckling: Lön framkom som en viktig faktor för samtliga medarbetare även om dess tyngd skiljde sig åt respondenterna emellan. Gemensamt var dock att de gärna ville se en tydlig struktur för löneökning i organisationen.
- Feedback: Ett område som var väntat utifrån den tidigare forskning som finns gällande viktiga faktorer för generation Y & Z var feedback. Det ger anställda möjlighet att utvecklas och känna att det arbete de utför är viktigt och bidrar till organisationen. Respondenterna efterfrågade informell och spontan feedback kontinuerligt än bara under de årliga samtalen och avstämningarna. Detta kan vara ett område att utveckla ytterligare, i och med distansarbetet som kan försvåra den spontana feedbacken.

4. Det systematiska arbetsmiljöarbetet - Vad har vi gjort?

Ett antal åtgärder och aktiviteter har utförts med koppling till arbetsmiljö, genomförda riskbedömningar med handlingsplan/er, brandskyddsronder och skyddsronder kring psykosocial arbetsmiljö.

Nedan redovisas som uppföljning och redovisning åtgärder/aktiviteter för olika områden/perspektiv med koppling till ett pågående arbetsmiljöarbete för UhC.

Snabbkollen – temperaturmätning arbetsmiljö

Ny aktivitet är temperaturmätning via Mentimeter med tre påståenden (jag trivs på jobbet, jag känner mig motiverad i mitt arbete, jag upplever en hälsosam arbetsbelastning) samt möjlighet till fritextsvar. Det gemensamma resultatet presenteras på verksamhetsträffar.

Genomgång av styrande och stödjande dokument

Genomgång har skett på APT:er avseende policys, riktlinjer och rutiner kring arbetsmiljö.

Efterlevnad av rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet

UhC följer Ludvika kommuns rutin. Uppföljning har skett enligt blankett för ”uppföljning av psykosocial arbetsmiljö”. Enheterna på UhC upprättar handlingsplaner och har haft detta som en återkommande punkt på APT.

Psykosocial undersökning för hela UhC skickas ut under hösten 2023. Nyhet var att vi använder oss av en ny mall.

Skydds rond för UhC har genomförts under året. Minst en gång per år ska arbetsförhållandena på arbetsplatsen undersökas. Undersökningen anpassas till den verksamhet som bedrivs på arbetsplatsen. För UhC bedrivs offentlig upphandlingsverksamhet som är av administrativ karaktär i normal kontorsmiljö. Ifylld checklista från skydds rond förvaras i SAK-pärm.

Aktuella riskbedömningar och handlingsplaner

Arbetsmiljö och skydds rond arbetsbelastning för god arbetsmiljö har genomförts 2023. Risk och konsekvensanalys med handlingsplan enligt mall för Ludvika har tagits fram.

Rapporterade olycksfall och tillbud under perioden

Under 2023 har UhC ett anmält olycksfall och inga anmälda tillbud.

Anmäld olycka avser en fall-/halkolycka utanför UhC arbetsplats vid Folkets Hus för en medarbetare och har hanterats i KIA-systemet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska säkerställa att vi har en bra arbetsmiljö där alla bibehåller hälsa. En del är att chefer och medarbetare rapporterar alla riskobservationer och tillbud som uppstår i arbetet eller till och från arbetet. Rapporteringen sker i det webbaserade KIA-systemet, som står för kommunernas informationssystem om arbetsmiljö. Det finns en oro för att alla riskobservationer och tillbud på förvaltningen och då även på UhC inte anmäls som de borde. Under 2023 har därför förvaltningsledningen på olika sätt uppmärksammat frågan och bland annat uppmanat chefer och medarbetare att anmäla.

Sammanställning av förelägganden och förbud från Arbetsmiljöverket

Under 2023 har UhC inga förelägganden och förbud från Arbetsmiljöverket.

Aktuella utbildningsinsatser

UhC behöver kontinuerligt fylla på kunskap och kompetens eftersom vår omvärld är i ständig förändring. UhC erbjuder förnyelse/lärande till alla medarbetare på UhC om ca 80 timmar kompetensutveckling och omvärldsbevakning per år.

Utbildningsinsatser har genomförts för medarbetare på UhC i anknytning till APT inom arbetsmiljöområdet.

På verksamhetsträffar och planeringsdagar för hela UhC under året har ett ”Må bra projekt” genomförts tillsammans med hälsopedagog Jenny Häggman Staffas. Olika teman en gång per månad och per tillfälle.

Utbildning har genomförts för alla medarbetare på UHC för att öka kunskap om orsak till stress och få ökad förståelse för hur man kan stärka sig mot stress. Samarbete med Feelgood företagshälsovård.

Förutom dessa utbildningsinsatser med koppling till arbetsmiljö vill vi även lyfta olika utbildningsinsatser för att stärka kompetensen för varje medarbetare. Även utbildningar utan koppling till arbetsmiljö är en viktig del för att få arbetsmiljö att fungera på ett bra sätt.

Särskilda utbildningsplaner tas fram för respektive medarbetare utifrån önskemål och behov, exempelvis LOU, direktupphandling, sekretess, projektledning, m.m.

Här vill vi även lyfta flera ”mjuka” utbildningar, exempelvis personlig effektivitet/smartare arbetssätt, möta rättshaverists beteende.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat 2023. Sjukfrånvaro för UhC perioden januari - december 2023 var 7,7% (8,9% 2022). Mål för sjukfrånvaro i kommunstyrelsens förvaltning och Ludvika kommun 9,9% 2023.

I en samlad analys för hela UhC av sjukfrånvaro finns det toppar i februari, mars och juni med koppling till förkyllningar (enstaka dagar). Viss sjukfrånvaro kan också kopplas till skolans tider för personer med småbarn. I övrigt är det tre medarbetare med något längre sjukskrivning, i olika omfattning och på förekommen anledning.

Sjukfrånvaro, jämförelse föregående år

		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2022	Sjukfrv %, vald månad	7.61%	6.33%	13.78%	12.25%	13.32%	10.39%	9.43%	10.48%	5.61%	4.40%	7.78%	5.46%
2023	Sjukfrv %, vald månad	5.97%	14.76%	9.92%	8.01%	5.85%	11.65%	6.09%	9.00%	5.88%	4.21%	6.18%	4.74%

Frisknärvaro, medarbetare med högst 5 sjukdagar den senaste 12-månadersperioden

		2023-01	2023-02	2023-03	2023-04	2023-05	2023-06	2023-07	2023-08	2023-09	2023-10	2023-11	2023-12
Andel 0-5 sjukdagar	UpphandlingsCenter	77.78%	75.00%	69.57%	66.67%	68.18%	59.09%	63.64%	63.64%	59.09%	59.09%	57.14%	57.14%
	Kommunstruktur	77.78%	75.00%	69.57%	66.67%	68.18%	59.09%	63.64%	63.64%	59.09%	59.09%	57.14%	57.14%

Nedan redovisas sjukfrånvaro sedan starten för UhC

År	Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid
2023	7,7
2022	8,5
2021	5,5
2020	7,3
2019	7,5
2018	5,2
2017	10,3
2016	9,9
2015	10,6
2014	10,7

Friskvård och friskvårdsinsatser

Friskvårdsaktiviteter uppmuntras om en timme per vecka på arbetstid enligt Ludvika kommuns riktlinjer. Friskvårdsbidrag erbjuds för de som önskar om 2 000 kr per år.

Varje arbetsplats i kommunen kan utse sin egen hälsoinspiratör, som stödjer sina arbetskamrater i friskvårdsarbetet. UhC har haft två egna hälsoinspiratörer som erbjudit flera friskvårdaktiviteter för UhC:s medarbetare under perioden. Vi vill framhålla att fr.o.m. 2024 kommer UhC att ha fyra friskvårdsinspiratörer. Genomförd friskvårdsplan för aktuell period:

- Aktivitetsbingo (fysisk hälsa)
- Aktivitetsbingo (psykisk hälsa)
- Stegräkningsutmaning
- Kick off och friskvårdsaktivitet med respektive enhet

Företagshälsovård, ergonomirond och hälsoundersökning

UhC har stöd av företagshälsovården (Feelgood) tex i samband med förebyggande arbete med arbetsmiljö och vid behov rehabilitering eller läkarbesök.

Under 2022 genomfördes ergonomirond till alla medarbetare via företagshälsovården. Under 2022 genomfördes hälsoundersökning till alla medarbetare via företagshälsovården.

Via företagshälsovården har samtal (KBT) erbjudits medarbetare i behov under 2023. Bildskärmsglasögon har under 2023 köpts in till de medarbetare på UhC som haft behov.

Ergonomirond och hälsoundersökning genomförs vart annat år och kommer att genomföras igen år 2024 på UhC

Brandskydd

UhC har en brandskyddsansvarig och ett eget brandskyddsombud. Brandskyddsronder har genomförts kontinuerligt (kvartalsvis). Information sker på APT/Verksamhetsträff om brandskydd som stående punkt. Brandskyddsövning har genomförts för alla verksamheter i Folkets Hus, där UhC har sitt kontor.

Utbildning i ”Grundläggande brandskydd” har erbjudits till alla medarbetare på UhC. Utbildningens mål är att deltagaren ska få grundläggande brandkunskap och lära sig hur man förebygger, hanterar och eliminerar en brand. Grundläggande brandskyddsutbildning är obligatorisk för anställda i Ludvika kommun och ska genomföras under anställningens första år och därefter med repetition vart 5:e år.

5. Det övriga arbetsmiljöarbetet - Vad har vi gjort?

Medarbetarsamtal och samverkan kring arbetsmiljö

Enligt Riktlinjer för medarbetarsamtal ska alla medarbetare ha två medarbetarsamtal varje år. Det är tillfällen då varje medarbetare kan komma med synpunkter och medverka i

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

arbetsmiljöarbetet. Medarbetarsamtal 1 och 2 är genomförda med medarbetare med mål och utvecklingsplan.

- Medarbetarsamtal 1 är genomfört i mars och samtal 2 i oktober där fysisk och psykisk arbetsmiljö ingår.
- Samtliga medarbetare upprättar egen halvårsrapport och årsrapport för uppföljning och utvärdering. Arbetsmiljö ingår som delmoment att kommentera och följa upp.
- Genomfört arbetsplatsträffar och enhetsmöten en gång per månad och per enhet med arbetsmiljö som stående punkt.
- Verksamhetsträffar med gemensam träff för hela UhC månatligen.
- Personalhandbok/Så funkar det på UhC med rutiner för medarbetarna har uppdaterats.
- UhC har reviderat lönekriterierna tillsammans. Överordnade kriterier enligt Ludvika kommun med underkriterier beslutade av Upphandlingscenter.

Organisation och medarbetare

- Beslut fattat om en ökad grundbemanning till 27 medarbetare.
- Samtliga medarbetare har befattningsbeskrivningar. Beslut fattat om befattningarna strategisk upphandlare, operativ upphandlare och avtalsförvaltare med tillhörande befattningsbeskrivningar.
- Tre enhetschefer på UhC innebär ökad möjlighet att arbeta med arbetsmiljöfrågor för varje chef.
- Rekrytering av egen klimat- och miljöstrateg med uppgift att vara ett stöd till hela UhC.
- Rekrytering av nya medarbetare till enheterna VoT och SamIT.

Stödfunktioner som arbetsmiljöåtgärd

- Kommunansvariga upphandlare är utsedda för varje samverkande kommun. Dessa har årligen några färre upphandlingar att genomföra, som en arbetsmiljöåtgärd.
- Juridisk stödfunktion med ett internt expertstöd vid tex överprövningar. Detta är ett stöd till strategiska och operativa upphandlare för att minska arbetsbelastning och tillhandahålla ett juridiskt stöd till medarbetarna vid tex en ev. överprövning i förvaltningsrätt.
- Kvalitetssäkring med 4-ögonsprincip av upphandlingsdokument. Att medarbetare ska känna trygghet i att vi ”backar upp” våra upphandlare med ett erfaret stöd.
- Beslut fattat om timanställning av tidigare medarbetare (pensionär) på UhC samt visst konsultstöd 2023 till enhet SamIT och enhet VoT. Åtgärd för att kapa toppar i verksamhet och tillföra externa resurser vid vakanser t.ex. vid föräldraledighet.

Arbetsätt och åtgärder för minskad arbetsbelastning

- Utbildning via dialogträffar för hela UhC. Kompetensdelning mellan kollegor för att erfarenhetsdela kring olika intressanta ämnen. Ämnen har tex varit: Effektivitet och produktion, Prisfrågan i offentlig upphandling och Årsplanering - Kom igång med ditt upphandlingsår. UhC har även genomfört/anordnat interna utbildningsinsatser kring: Arbetsrättsliga villkor, Sysselsättning och utveckling av krav/mervärdesmodell, Avfallsförebyggande upphandling (tillsammans med Colligio), Cirkulär utbildning och vägledning och uppföljning av miljökrav (tillsammans med miljöstrategerna).

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

- Mallgrupp och stöd med mallar och rutiner samt handbok är en arbetsmiljöåtgärd som skapar trygghet samt ökad ordning och reda kring vårt arbetssätt.
- Genomfört enhetsträffar med fokus på produktionsplanering och resursallokering och därmed arbetsmiljö.
- UhC har sedan tidigare infört tak på rekommenderat antal upphandlingar per medarbetare per år som ger hjälp och riktning med prioritering.
- Det finns ett ”rekommenderat tak” för arbete med upphandling och avtalsförvaltning på ca 120 timmar/månad för medarbetare utifrån arbetsmiljöaspekt. Övrig tid per månad är för egen administration, utveckling eller utbildning m.m.

Kompetensutveckling

- Samtliga medarbetare har egen Utvecklingsplan för kommande 12 månader, år 2023.
- Ett erbjudande om kompetensutveckling om 80 timmar per år för varje medarbetare som är en del i varje medarbetares styrkort (ett erbjudande).
- Budget för kompetensutveckling är ca 20 tkr per år/medarbetare.

Flexibelt arbete och återhämtning

- UhC erbjuder arbete både på plats och på distans på UhC med ett utökat IT-stöd.
- Flexibel arbetstid, förtroende att styra sin egen arbetstid del av arbetsdag.
- Möjlighet till 60 minuters (30+30) fika varje dag, under ordinarie arbetstid.

Arbetsförhållanden – fysisk miljö

- Fysisk miljö är normal kontorsmiljö, med egna rum för de flesta medarbetarna.
- Distansarbete medges och att UhC tillhandahåller skärm, tangentbord och mus till alla medarbetare som önskar arbeta på distans/hemma.
- Alla medarbetare har erbjudits hög och sänkbara skrivbord på ordinarie arbetsplats.
- Alla medarbetare har erbjudits ergonomiska hjälpmedel tex speciella tangentbord.
- Alla medarbetare har erbjudits 1 eller 2 skärmar för att underlätta arbete.
- Alla medarbetare som önskar har erbjudits bildskärmsglasögon.

Övrigt

- Implementering av värdegrund Lagandan för UhC och Ludvika kommun.
- Veckobrev skrivs för ökad delaktighet av chef UhC med aktuell information kring veckan som varit och veckan som kommer med information (sker inte varje vecka).
- Sommargåva Lagandan till alla medarbetare som delades ut i augusti.
- Julgåva till alla medarbetare som delades ut i december.

6. Aktuella åtgärder utifrån redovisningen år 2024

Vi har utmaningar att jobba med framåt och särskilt inom område arbetsbelastning. Det är av betydelse att vi kan påverka upplevd/hög arbetsbelastning som är det största riskområdet för UhC.

- Framtagande av aktivitetsplan för att aktivt genomföra värdegrunden Lagandan.
- Det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Skydds rond UhC ska genomföras.
- Medarbetarsamtal 1 och 2 med arbetsmiljö som egen punkt i samtalet.
- Undersökning av psykosocial arbetsmiljö per enhet med framtagande av handlingsplan.
- Friskvårdsaktiviteter med egna hälsoinspiratörer.
- Arbetsplatsträff (APT) med arbetsmiljö som obligatorisk punkt på dagordningen.
- Arbetsmiljö- och personalrapport delår och helår 2024 för UhC.

7. Övrigt

Budget 2024 innebär ett oförändrat uppdrag och antal samverkande kommuner för UhC och att vi har samma organisation och resurser/bemanning. Våra samverkande kommuner har gett UhC ett fortsatt mandat/förtroende framåt. UhC har nöjda kunder enligt genomförd nöjd kund undersökning våren 2023.

8. Avslutningsvis

Som medarbetare på UhC har du också vissa förmåner. Se bilaga förmåner.

Bilaga: Förmåner för medarbetare på UhC

Bilaga - Förmåner för medarbetare på UhC

Som medarbetare på Upphandlingscenter har du också vissa förmåner.

Arbeta på distans

- Att möjliggöra ett flexibelt arbetsliv där distansarbete fungerar är en del i UhC:s ambition om att vara en attraktiv arbetsgivare. Kan man ha arbetsplatsen hemma kan man kombinera jobbet med familjeliv på ett annat sätt. Överenskommelse om distansarbete skrivs mellan medarbetaren och chefen.

Arbetstider

- Individuell arbetstid. Att påverka sin egen arbetstid
- Flexitid

Friskvård och hälsovård

- Ett stort utbud av gratis eller subventionerad friskvård.
- Tillgång till aktiviteter i kommunens friskvårdsprogram.
- Friskvårdstimme eller friskvårdspeng.
- Träna gratis i kommunens egna friskvårdslokaler.
- Vaccination.

Fritidsstudier

- Som anställd har du möjlighet att få bidrag till dina fritidsstudier.

Föreningar

- Kommunens fritidsförening LKIF. Alla anställda blir automatiskt medlemmar, ingen medlemsavgift. Möjlighet att lösa medlemskap i konstklubben.

Förmåncykel

- UhC vill ha friska medarbetare. Som ett led i kommunens friskvårdsarbete och våra mål i miljöplanen för ett klimatsmart resande, erbjuder vi dig som är tillsvidareanställd att hyra en förmåncykel.

Ledigheter

- Ledighet med bibehållen lön när du fyller 50 år.
- Växling av semesterdagstillägg mot extra lediga dagar.

Lön och tillägg

- Tillägg till föräldraförsäkringen.
- Sjuklönetillägg.

Fika och mat

- Gratis kaffe och te på arbetsplatsen.

Pension

- Löneväxling till pension.
- Full inbetalning till tjänstepension även i de fall den anställda beviljas minskad arbetstid från och med 62 år.
- Ludvika kommun använder sig av arbetstidsmodellen 80-90-100. Den gör det möjligt att förmånligt minska sin arbetstid för medarbetare som fyllt 62.

Resor

- Subventionerat årskort hos Dalatrafik
- Möjlighet att jobba hemifrån minskar resekostnader och arbetstid som spenderas i bil

Upphandlingscenter
Aners Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan

Rapport från upphandlingscenters chef

Förslag till beslut

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan godkänner redovisningen från Upphandlingscenters chef.

Beskrivning av ärendet

Rapport från Upphandlingscenters chef kring följande punkter:

- **Omvärldsanalys**
Vad händer nationellt i upphandlarsverige och lokalt i Dalarna.
- **Upphandlingsdialog Dalarna UDD Enter**
Uppdrag från Dalarnas kommunförbund och Region Dalarna till nätverket för upphandlingsansvariga i Dalarna. Se bilaga Slutrapport UDD Enter.
- **Inriktningsmål och särskilda uppdrag i Nämndplan 2023-2025**
Uppföljning kring inriktningsmål och särskilda uppdrag.
 - Uppdrag – Försörjningsberedskap
 - Uppdrag – Miljöspendanalys
 - Uppdrag – Tillvarata nya möjligheter inom LOU för den goda affären
- **Väsentliga händelser på Upphandlingscenter**
Aktuella större personal- och verksamhetsfrågor på UhC.
- **Upphandlingsplan 2024 och nya beställningar**
Information avseende pågående upphandlingar, dynamiska inköpssystem (DIS), direktupphandlingar och avtalsförvaltning.
- **Krisplan med kontinuitetsplanering för UhC**
UhC har uppdaterat vår krisplan med kontinuitetsplanering. Krisplanen omfattar UhC:s organisation vid krisledning, planering och hur ledning bedrivs vid en kris. Planen innefattar även planering vid personalbortfall och prioriterade arbetsuppgifter.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

Bilaga 1 Slutrapport från UDD Enter

Beslut skickas till

Akten

Slutrapport

Uppdrag för upphandling som verktyg för att nå Dalastrategins vision om ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet.

Klimatsmart – Konkurrenskraftigt - Sammanhållet

”Från UDD Exit till UDD Enter”

Innehåll

Slutrapport	1
”Från UDD Exit till UDD Enter”	1
1. <i>Sammanfattning</i>	3
2. <i>Uppdragets bakgrund och syfte</i>	4
2.1 <i>Bakgrundsbeskrivning</i>	4
2.2 <i>Syfte</i>	4
3. <i>Mål</i>	5
4. <i>UDD Enter arbete 2023</i>	5
5. <i>Potential – offentliga affärer i Dalarna</i>	7
5.1 <i>Affärsvärden 2022</i>	7
5.2 <i>Tidigare UDD´s bedömning</i>	8
6. <i>UDD Enter intressenter</i>	8
7. <i>Finansiering 2024 och framåt</i>	9
8. <i>UDD Enter 2024</i>	9
8.1 <i>Syfte</i>	9
8.2 <i>Uppdrag</i>	9
8.3 <i>Huvudman/Styrelse</i>	10
8.4 <i>Operativ ledningsgrupp</i>	10
8.5 <i>Operativ roll-Verksamhetsledare</i>	10
8.6 <i>Bildande av ett näringslivsråd</i>	10
8.7 <i>Bildande av branschråd</i>	10
8.8 <i>Andra önskvärda samarbetsparter</i>	10
8.9 <i>Förslag Budget 2024</i>	11
9. <i>UDD Enter 2025 och framåt</i>	12

1. Sammanfattning

Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) har under ca 10 år skapat ett ökat intresse för bättre offentliga affärer och därmed mer nytta åt skattebetalarna. Detta har framför allt skett genom att skapa förutsättningar för en bättre samverkan mellan näringsliv, politik och den regionala offentliga sektorn för att öka den regionala tillväxten. UDD har finansierats som ett projekt ur EU:s regionala utvecklingsfonder. Arbetet har rönt nationell uppmärksamhet som unikt i Sverige. Uppmärksamheten är inget självändamål men kan ses som ett kvitto på både behovet av samverkan inom upphandlingsområdet och att modellen/arbetsättet har gett positiva effekter.

Vid UDD:s avslutningskonferens, "UDD Exit" i februari 2023 konstaterades att UDD bör bli en permanent verksamhet som inte står och faller med beviljande av bidragsansökningar. Dalarnas kommunförbund, Region Dalarna och Länsstyrelsen Dalarna finansierade därför ett särskilt uppdrag – "från UDD Exit till UDD Enter" – under 2023 för att lämna förslag till hur UDD kan organiseras och finansieras som en permanent verksamhet samt att genomföra prioriterade aktiviteter och utbildningar som tidigare genomfördes av UDD.

Uppdraget har inneburit att komma med förslag till hur detta arbete skulle kunna organiseras från 2024 och att under 2023 genomföra prioriterade aktiviteter/utbildningar som tidigare genomfördes av UDD.

Inom ramen för detta särskilda uppdrag har en undersökning om hållbar regional tillväxt genom upphandling genomförts. Undersökningen bygger på en analys av ett 40-tal intervjuer, tidigare undersökningar och enkäter. Underlaget har sedan bearbetats vidare av Upphandlingsnätverket i Dalarna samt vid ett rådslag den 17 november 2023.

Resultatet presenteras i ett antal slutsatser och rekommendationer för framtiden:

1. De allra flesta uppfattar att offentlig upphandling är krångligt, administrativt omfattande, orimliga/irrelevanta krav och att i slutändan är det ändå lägst pris som vinner. Denna kritik har funnits länge vilket sannolikt betyder att det inte räcker att "putsas på nuvarande upphandlingsprocesser" utan snarare en mer genomgripande förändring av nuvarande arbetsätt.
2. Merparten av alla företag i Dalarna deltar inte i upphandlingar. Det är en outnyttjad möjlighet till fler anbud, ökad konkurrens och hållbar regional tillväxt som bör adresseras.
3. Gör förutsättningslösa analyser av verksamhetsområden, tjänster och produkter som inte upphandlas idag och gör medvetna val om dessa ska upphandlas eller bedrivas i egen regi.
4. Arbeta aktivt med att skapa förutsättningar för att fler företag ska vilja och kunna delta i upphandlingar. Ett första steg kan vara att implementera *Småföretagervänlig upphandlingspolicy* (Företagarna).
5. Uppmuntra till och skapa arenor för dialog om upphandling mellan företag och upphandlande organisationer (berörda funktioner) som syftar till att öka förståelsen för varandras förutsättningar och mål. Tidig dialog inför upphandling är ett gott exempel på detta.
6. Det finns ett behov av länsövergripande samarbete inom upphandlingsområdet som skulle kunna uppfyllas med en fortsättning på UDD om än i reviderad form. Huvudsyftet för det nya UDD bör vara *Hållbar regional tillväxt genom upphandling*. Uppdraget föreslås vara:
 - a. Utbildningar och rådgivning (enligt tidigare i UDD)
 - b. Påverka bilden av upphandling
 - c. Metodutveckling och best practise – utmana till nya arbetsätt

7. Viktigt att sammansättningen av det nya UDD balanserar olika intressen. Näringslivet bör ges ett större inflytande än tidigare.

Med upphandlande värden på 16,9 miljarder årligen i Dalarna har upphandling en stor påverkan på Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

- Hållbar regional tillväxt
- Klok resursanvändning av skattemedel
- Arbetsmarknad/sysselsättning
- Innovativa produkter, tjänster och arbetssätt

Varje klok satsning inom offentliga affärer har därför en stor hävstångseffekt.

Nätverket för upphandlingsansvariga, som ansvarat för uppdraget, ser ett stort värde av fortsatt samverkan och utveckling kring upphandlingsfrågor i länet för upphandlingsprofessionella, näringslivsenheter, beställare, beslutsfattare och sist men inte minst företag. Alla kommuner kan inte göra allt men tillsammans kan vi hjälpas åt för att utveckla den offentliga affären så att de nästan 17 miljarder kronorna årligen används optimalt och samtidigt bidrar till regional hållbar tillväxt. Därför förordas en fortsättning på UDD.

Förslaget till finansiering för fortsättningen är uppdelad i två steg; under 2024 med en tillfällig finansiering från Dalarnas kommunförbund (DKF), Region Dalarna (RD) och Länsstyrelsen Dalarna (Lst) samt 2025 och framåt föreslås finansieringen i huvudsak bygga på medlemsavgifter och intäkter från aktiviteter.

2. Uppdragets bakgrund och syfte

2.1 Bakgrundsbeskrivning

I december 2022 beslutade i Dalarnas Kommunförbund (DKF), Region Dalarna (RD) och Länsstyrelsen Dalarna (Lst) att ge ett särskilt uppdrag till nätverket för upphandlingsansvariga i Dalarna (Nätverket).

2.2 Syfte

Att genom fortsatt upphandlingsamverkan bidra till att nå målen i Dalastrategin. Utpekade prioriteringar i Dalastrategin som projektet i huvudsak tagit sikte på är.

- Verka för ett diversifierat näringsliv som är i framkant av hållbarhetsarbetet
- Främja entreprenörskap och företagande
- Verka för en jämställd och jämlik arbetsmarknad där allas kompetens tas tillvara
- Verka för ökad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att skapa hållbar utveckling och nå samhällspolitiska mål. I Dalarna upphandlar Region Dalarna, kommunerna och de kommunala bolagen för 16,9 miljarder kr per år. Medel som rätt använda kan vara ett stort bidrag till ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna, de tre målområdena i Dalastrategin 2030 – Tillsammans för ett hållbart Dalarna.

För att nå målen i Dalastrategin 2030 behöver alla aktörer i Dalarna göra en gemensam kraftsamling och

förflyttning utifrån Agenda 2030 och rådande utmaningar och möjligheter. Upphandling är en utmärkt möjlighet för en gemensam kraftsamling så låt oss göra detta tillsammans – med början här och nu.

3. Mål

Mål för uppdraget har varit nedanstående

- ✚ **Enas om mål och former för upphandlingssamverkan i Dalarna**
Föreslå mål, uppdrag, organisation, arbetsformer och finansieringsprinciper fr.o.m. år 2024.
- ✚ **Prioritera, utveckla och förvalta de delar av UDD:s upparbetade kunskap, goda exempel och metodstöd som anses relevant att fortsätta med**
Föreslå modell för bättre regionala offentliga affärer i Dalarna och hur UDD:s metodstöd, olika utbildningspaket för leverantörer/företagare samt publicerade rekommendationer ska hanteras fr.o.m. år 2024.
- ✚ **Att hitta former för att förvalta UDDs varumärke genom övertagande av namn, grafiskprofil och på sikt besluta om hemsidans framtid inkl material.**

4. UDD Enter arbete 2023

Arbetet inleddes av Nätverket för upphandlingsansvariga den 1 maj 2023.

Uppdraget från DKF och RD (styrgrupp) har varit att hitta former för att implementera UDD Enter i ordinarie verksamhet. Nätverket för upphandlingsansvariga i Dalarna har varit uppdragets ägare och har utsett en uppdragsledning för uppdraget.

Denna grupp bestod av:

- Lina Kihlmark, Smedjebacken kommun och sammankallande
- Anders Karlin, Upphandlingscenter Falun Borlänge-regionen
- Sten-Rune Lundin, Länsstyrelsen Dalarna
- Mikael Källman, Region Dalarna
- Ulrica Persson, Mora kommun

Uppdragets arbete har organiserats genom Styrgrupp i form av finansierarna DKF, Lst och RD.

Nätverket för upphandlingsansvariga har ägt uppdraget och rapporterat till styrgruppen.

Uppdragsledningen har samordnat arbetet och rapporterat till Nätverket för upphandlingsansvariga.

Arbetsgrupper har formerats kring nedanstående områden som rapporterat till uppdragsledningen.

Uppdraget har levererat på samtliga punkter.

- **Utbildning:** Beställare/Inköpare, förtroendevalda, etc.

Syfte och mål: Höjd kompetens hos upphandlande myndigheter och beställare om upphandling.

Sammanfattning

Under hösten 2023 har utbildningar/föreläsningar anordnats för förtroendevalda och ledande tjänstepersoner inom kommun, region och länsstyrelsen i Dalarna. Tema för dessa föreläsningar har varit hur kan upphandling och inköp användas som ett verktyg

för att nå uppsatta mål. I samarbete med Upphandlingsmyndigheten anordnades föreläsningar i Falun, Smedjebacken och Mora och totalt deltog över 100 förtroendevalda och tjänstepersoner.

- **Näringsliv:** Anbudskurser, Individuellt stöd, Tidig dialog.

Syfte och mål: Fler företag inom alla branscher ska delta i offentlig upphandling

Sammanfattning

Under hösten 2023 har utbildningar/föreläsningar anordnats för företagare och näringslivet i Dalarna. Tema för dessa utbildningar/föreläsningar har varit hur företagen kan vinna offentliga affärer i Dalarna. I samarbete med externa experter på offentliga affärer anordnades föreläsningar i Mora, Hedemora och Falun och totalt deltog över 100 företagare från Dalarna. Dessa erbjöds dessutom konstadsfri rådgivning om 3 timmar efter genomförd utbildning.

- **Hållbarhet:** Miljö/sociala krav, kretsloppsplanarbete.

Syfte och mål: Höjd kompetens och kompetensdelning kring hållbarhet. Verka för ett diversifierat näringsliv som är i framkant av hållbarhetsarbetet. Fler små och medelstora företag ska förstå vikten av hållbarhetsarbete för att möjliggöra en hållbar utveckling i regionen och att fler av dessa ingår avtal med offentliga aktörer.

Sammanfattning

Sedan maj 2023 har samverkan skett kring social hållbarhet mellan många dalakommuner via ett nybildat nätverk. Målsättning har varit att alla dalakommuner ska omfattas i arbetet. Tema för den här samverkan har varit olika ämne per tillfälle och att erfarenhetsdela och visa för varandra hur man jobbar inom området. Exempel på ämnen/områden har varit: styrdokument, riktlinjer och bra exempel kring arbetssätt, arbetsrättsliga villkor och riskbranscher, sysselsättningskrav och reserverad upphandling för sociala företag, hållbara leveranskedjor och rättvis handel. Nätverket har träffats 6 gånger och önskar fortsätta sitt arbete under 2024 inom ramen för ett Upphandlingsdialog Dalarna (UDD).

Det finns även ett dalagemensamt samarbete kring kommunernas lagstadgade avfallsplansarbete (kretsloppsplan). Sammanhanget har identifierats som ett viktigt forum för dalagemensamma insatser kopplat till miljömässig hållbarhet kopplat till upphandling som verktyg för att ställa om till ett cirkulärt Dalarna. Den redan etablerade samverkan ligger i linje med UDD:s intressen.

- **Undersökning av upphandlingens betydelse för hållbar regional tillväxt**

En undersökning av näringslivet i regionen har genomförts avseende offentliga affärer.

Undersökningen bygger på en analys av ett 40-tal intervjuer, tidigare undersökningar och enkäter.

Underlaget har sedan bearbetats vidare av Upphandlingsnätverket i Dalarna samt vid ett rådslag den 17 november med temat "Hur kan vi med upphandling, tillsammans, skapa ökad hållbar regional tillväxt i Dalarna?"

75 personer deltog på rådslaget.

Sammanfattning

Resultatet av förstudien kan sammanfattas i följande slutsatser och rekommendationer för framtiden:

1. De allra flesta uppfattar att offentlig upphandling är krångligt, administrativt omfattande, orimliga/irrelevanta krav och att i slutändan är det ändå lägst pris som vinner. Denna kritik har funnits länge vilket sannolikt betyder att det inte räcker att "putsas på nuvarande upphandlingsprocesser" utan snarare en mer genomgripande förändring av nuvarande arbetssätt.
2. Merparten av alla företag i Dalarna deltar inte i upphandlingar. Det är en outnyttjad möjlighet till ökad konkurrens och regional tillväxt som bör adresseras.
3. Gör förutsättningslösa analyser av verksamhetsområden, tjänster och produkter som inte upphandlas idag och gör medvetna val om dessa ska upphandlas eller bedrivas i egen regi.
4. Arbeta aktivt med att skapa förutsättningar för att fler företag ska vilja och kunna delta i upphandlingar. Ett första steg kan vara att implementera *Småföretagervänlig upphandlingspolicy* (Företagarna).
5. Uppmuntra till och skapa arenor för dialog om upphandling mellan företag och upphandlande organisationer (berörda funktioner) som syftar till att öka förståelsen för varandras förutsättningar och mål. Tidig dialog inför upphandling är ett gott exempel på detta.
6. Det finns ett behov av länsövergripande samarbete inom upphandlingsområdet som skulle kunna uppfyllas med en fortsättning på UDD om än i reviderad form. Huvudsyftet för det nya UDD bör vara *Hållbar regional tillväxt genom upphandling*.

Uppdraget föreslås vara:

- a. Utbildningar, rådgivning samt coaching (enligt tidigare i UDD)
- b. Påverka bilden av upphandling
- c. Metodutveckling och best practise – utmana till nya arbetssätt i linje med upphandlingsmyndighetens strategi- och processtöd.
- d. Skapa en årlig mötesplats för offentliga affärer i Dalarna
7. Viktigt att sammansättningen av det nya UDD balanserar olika intressen. Näringslivet bör ges större inflytande än tidigare och därmed ta ett större ansvar att delta i offentliga affärer

5. Potential – offentliga affärer i Dalarna

Dalarnas kommuner, region och stat (undantaget Trafikverket) genomför offentliga affärer för cirka 16,9 miljarder kronor per år. Ju fler affärer vi gör med våra regionala företag desto mer skattepengar stannar i länet, vilket stärker och utvecklar länet och bidrar till ökad hållbar regional tillväxt.

5.1 Affärsvärden 2022

I Dalarna köps det

- för 16,9 miljarder kronor
- av 60 olika köpare
- från 15 144 leverantörer

Totalt finns 129 offentliga köpare, vilka är

- Statliga myndigheter
- Kommuner
- Region
- Bolag

- Stiftelser
- Kommunalförbund

5.2 Tidigare UDD's bedömning

”Den offentliga upphandlingens utveckling i Dalarna följer den nationella utvecklingen. I projektet Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) har Dalarna tagit fasta på vikten av att synliggöra den offentliga affären och vilken potential som finns i att göra affärer med offentliga köpare, med det övergripande målet att fler småföretag ska lämna anbud och delta i offentliga upphandlingar.

Sedan den nationella upphandlingsstrategin (NUS) lanserades av regeringen år 2016 har olika frågor kopplat till offentlig upphandling stått i fokus, såväl utifrån politiska beslut som till följd av utvecklingen i vår omvärld.

Fem aktuella områden är:

- ✚ ändamålsenliga inköpsorganisationer med helhetsperspektiv,
- ✚ cirkulär och fossilfri offentlig upphandling,
- ✚ offentlig upphandling som drar nytta av innovationer och teknikutveckling,
- ✚ offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle,
- ✚ offentlig upphandling i krig och kris och för beredskap.

I Dalarna har detta resulterat i att offentlig upphandling har fått en alltmer strategisk roll, bland annat genom att flera kommuner inlett upphandlingssamverkan, höjda klimat- och miljöambitioner, ökat socialt ansvarstagande, politikens strategiska roll, UDD:s dalamodeller, samt målområden i Dalastrategin 2030.

Den fortsatta utvecklingen av välfärden och byggandet av en hållbar framtid kräver samverkan över både verksamhets- och sektorsgränser.

Därför behöver verktyget offentlig upphandling sättas in i en större kontext än endast den enskilda verksamheten eller kommunen, och sättas i sammanhang med beslutade nationella och regionala strategier, dalamodeller och Agenda 2030.

Dalamodellen för offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för en god affär pekar ut fyra steg i processerna för inköp och upphandling, vilka behöver samspela med varandra med en tydlig systematik.

Varje steg omfattar fyra olika perspektiv på inköp och upphandling:

- styrningsperspektivet,
- verksamhetsperspektivet,
- resurs- och kompetensperspektivet, marknads- och leverantörsperspektivet.”

6. UDD Enter intressenter

Även om uppdraget för 2023 formellt lämnats till Nätverket för upphandlingsansvariga så finns flera nätverk vars kompetens och engagemang är nödvändiga för att Dalarnas offentliga upphandlingar ska bidra till målen i Dalastrategin. Av dessa är Team Näringsliv Dalarna (länets näringslivskontor och företagsfrämjare) och Nätverken för social och miljömässig hållbarhet centrala. För att nå målen om framför allt ett sammanhållet Dalarna kommer affärer med civilsamhället, samhällsintreprenörer och olika typer av idéburna aktörer vara centralt likväl som innovationsupphandlingar med fokus på sociala

innovationer. Här har Coompanion Dalarna en samordnande roll.

Utöver dessa centrala parter i uppdraget behöver och vill **beställare i upphandlande myndigheter** i Dalarna samt **företag/leverantörer** i Dalarna engagera sig. Även **politiker** i Dalarnas offentliga organisationer har ett stort intresse i dessa frågor för att nå olika politiska mål. Till det har vi också aktörer som **Svenskt Näringsliv**, **Företagarna** och **Upphandlingsmyndigheten** som även de ser stora möjligheter kring samverkan och att vi tillsammans blir starkare och mer konkurrenskraftiga.

Ett utvecklat samarbete kring upphandlingsfrågor bedöms som nödvändigt för att såväl stärka det lokala näringslivet och målet om ett konkurrenskraftigt Dalarna som för att nå de högt uppsatta målen om ett klimatsmart och sammanhållet Dalarna. Vi behöver göra arbetet tillsammans.

7. Finansiering 2024 och framåt

UDD har tidigare finansierats i huvudsak från EU:s regionala utvecklingsfonder. Att ställa om från bidragsfinansiering till en i huvudsak medlems- och intäktsfinansiering tar tid. För att säkerställa ett långsiktigt och hållbart upplägg föreslås därför att omställningen sker i två steg;

1. Under 2024 med en tillfällig finansiering från DKF, Region Dalarna och Länsstyrelsen Dalarna (se punkt 8.9 nedan)
2. Samt 2025 och framåt föreslås finansieringen i huvudsak bygga på medlemsavgifter och intäkter från aktiviteter.

För 2024 skulle det innebära att från Dalarnas kommunförbund och Region Dalarna ansöka om en tillfällig "basfinansiering" för 2024, ex. 400 000 kr + 200 000 kr.

Från 2025 och framåt kommer ambitionen vara att de organisationer som deltar i UDD betalar en medlemsavgift. Löpande och behovsstyrd UDD-liknande verksamhet riktade till länets företag och offentliga aktörer kan med fördel finansieras utifrån en självkostnadskalkyl med deltagaravgifter för efterfrågade utbildningar och föreläsningar m.m. Vidare krävs en tydlig gränsdragning vilka aktiviteter respektive upphandlande organisation ansvarar för själv.

8. UDD Enter 2024

Under 2024 föreslås följande organisation, uppdrag mm:

8.1 Syfte

Ökad hållbar regional tillväxt genom samverkan kring upphandling för ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna.

8.2 Uppdrag

- Fortsatt utveckling av samverkan kring offentlig upphandlings strategiska roll för hållbar regional utveckling
- Utbildning och rådgivning till företag och medlemsorganisationer
- Påverka bilden av offentlig upphandling
- Utmana och uppmuntra till nya arbetssätt inom upphandling genom metodutveckling, omvärldsbevakning och best practise
- Administrera efterfrågade nätverk relevanta för upphandling t ex avseende social hållbarhet, miljö och upphandling.

- Förberedelse och utveckling av affärsmodell och finansiering för 2025 och framåt

8.3 Huvudman/Styrelse

Dalarnas kommunförbund kompletterat med representanter från Region Dalarna och Länsstyrelsen Dalarna. Styrelsens viktigaste uppgift blir att avgöra vad som ska åstadkommas genom att årligen fastställa verksamhetsplanen.

8.4 Operativ ledningsgrupp

En utsedd tjänsteperson från varje kommun och regionen t ex upphandlingschef, kommunchef eller näringslivschef. Därutöver föreslås att några representanter ur Näringslivsrådet (se punkt 9.6 nedan) utses till den operativa ledningsgruppen.

8.5 Operativ roll-Verksamhetsledare

Följande kompetenser föreslås inledningsvis (uppskattad omfattning inom parentes):

- ✚ Verksamhetsledare /Administratör (20-40%)
- ✚ Kommunikatör (5-15%)
- ✚ Affärsutvecklare/Medlemsrekryterare (10%)

Verksamhetsledaren föreslås placeras inom Upphandlingscenter Falun Borlänge-regionen som en fristående roll med egen budget och eget uppdrag.

8.6 Bildande av ett näringslivsråd

För att bidra till väl fungerande dialog och goda förutsättningar kring den offentliga affären i Dalarna föreslås att det bildas ett rådgivande organ med representanter från olika delar av näringslivet i Dalarna och upphandlande organisationer.

Syftet är att skapa ett forum där företag delar kunskap, erfarenheter och insikter med varandra och representanter för kommunerna, regionen och länsstyrelsen för att tillsammans bidra till att utveckla de offentliga affärerna. Det nybildade näringslivsrådet ska skapa bättre förutsättningar för att nå målen i Dalastrategin 2030 och diskutera möjligheter och utmaningar kring den offentliga affären i Dalarna.

Näringslivsrådet leds förslagsvis av ordförande i DKF alternativt Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU) och deltagarna kan komma att rotera beroende på vilka frågor som diskuteras. Experter och intresseorganisationer adjungeras vid behov.

8.7 Bildande av branschråd

Sakkunniga från upphandlande organisationer och från företag bildar branschråd inom prioriterade/efterfrågade branscher i Dalarna. Bildande av branschråd prioriteras av det nya näringslivsrådet. Branschråd leds förslagsvis av representant från upphandlande organisation. Experter och intresseorganisationer adjungeras vid behov.

8.8 Andra önskvärda samarbetsparter

- Coompanion Dalarna samt övriga aktörer inom det regionala företagsfrämjarsystemet.
- Upphandlingsmyndigheten
- Byggdialog Dalarna
- Livsmedelsbranschen

- LRF
- Sveriges Offentliga Inköpare
- Svenskt Näringsliv
- Företagarna
- Mellansvenska Handelskammaren

8.9 Förslag Budget 2024

Målområde	Aktivitet eller uppdrag i slutrapport	Förslag budget 2024	Kommentar
Fler små och medelstora företag inom alla branscher ska delta i offentlig upphandling	Inspiration och introduktion till den offentliga affären. Riktas till företag och medlemsorganisationer. Anbudskurser och individuellt stöd erbjuds separat.	100 000 kr	Målgrupp: Leverantörer. 3–5 utbildningstillfällen på olika platser i Dalarna. Webinar varannan månad mellan dessa tillfällen med fokus på frågor och svar för en dialog
Fler små och medelstora företag inom alla branscher ska delta i offentlig upphandling	Påverka bilden av upphandling och den offentliga affären i Dalarna. Att starta upp och etablera ett näringslivsråd och ev. branschråd i Dalarna. Konferens för den offentliga affären i Dalarna.	150 000 kr	Målgrupp: Leverantörer. Sociala medier och UDD hemsida. Att facillitera, planera och genomföra olika råd i Dalarna. Att planera och genomföra konferens i Dalarna.
Ökad hållbar regional tillväxt genom samverkan kring upphandling för ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna	Utveckla och utmana till nya arbetssätt inom upphandling genom metodutveckling, omvärldsbevakning och best practise. Årlig spendanalys över de regionala inköpen i Dalarna Förberedelse och utveckling av affärsmodell och finansiering för 2025 och framåt.	150 000 kr	Målgrupp: Leverantörer och beställare. Konsultinsatser/utredningsarbete. Affärsutvecklare och medlemsrekryterare.
Ökad hållbar regional tillväxt genom samverkan kring upphandling för ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna	Verksamhetsledare/administratör och kommunikatör. Administrera efterfrågade nätverk relevanta för offentliga affärer t ex avseende näringsliv, social hållbarhet, miljö (kretsloppsplan) och upphandling.	200 000 kr	Målgrupp: Leverantörer och beställare. Nätverken träffas 4–8 gånger per år för erfarenhetsutbyte och kompetensdelning.
	Summa/totalt	600 000 kr	

9. UDD Enter 2025 och framåt

2024 blir det första verksamhetsåret för UDD Enter och kommer säkerligen innebära viktiga lärdomar som föranleder förändringar av arbetssätt, organisation, uppdrag mm.

En klar ambition till 2025 är att öka "självförsörjningsgraden" där finansieringen kommer från medlemmar, samarbetsparter och andra intressenter för medlemskap och de aktiviteter de deltar i. Ansökningar om projektbidrag kan fortfarande vara aktuellt men bör vara för tillfälliga eller avgränsade projekt och inte det som hela verksamheten står och faller med.

Att formulera ett tydligt medlemserbjudande som potentiella medlemmar får möjlighet att ta ställning till och tid att budgetera för kommer att vara ett prioriterat arbete under 2024.

Ett fortsatt viktigt arbete för ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet (enligt det övergripande målet i Dalastrategin 2030).

Upphandlingscenter
Anders Karlin, 0240-866 09
anders.karlin@ludvika.se

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan

Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan godkänner redovisning av delegationsbeslut.

Beskrivning av ärendet

Upphandlingscenter har överlåtit sin beslutanderätt till verksamhetschef och enhetschefer på Upphandlingscenter, enligt en av nämnden för gemensam upphandlingssamverkan antagen delegationsordning.

Dessa beslut ska redovisas till nämnden för gemensam upphandlingssamverkan.

Redovisningen innebär inte att nämnden för gemensam upphandlingssamverkan får ompröva eller fastställa delegeringsbesluten. Däremot står det nämnden fritt att återkalla lämnad delegering.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandlingscenters förslag till beslut medför inte några kostnader.

Anders Karlin
Chef Upphandlingscenter

Bilagor

Bilaga Delegationsbeslut daterad den 2 februari 2024

Beslut skickas till

Akten

Delegationsbeslut

2024-02-02

LUDVIKA KOMMUN
GEMENSAM NÄMND
FÖR UPPHANDLINGSSAMVERKAN

1 (5)

Delegat	Beslutsdatum	Diarienummer	Rubrik	Beslut
Tove Winqvist Owetz	2023-11-24	GNU 2023/105	Byggarbeten- Hedemora och Säter	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: <u>Hedemora:</u> 1. PaCoRa Bygg AB 2. Lissel & Anderssons Bygg AB 3. AB Byggprojekt i Dalarna <u>Säter:</u> 1. Dala Byggsamverkan Aktiebolag 2. Lissel & Andersson Bygg AB 3. PaCoRa Bygg AB
Tove Winqvist Owetz	2023-11-29	GNU 2023/76	Dataskyddsbud (Avesta)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: JP Infonet AB
Maria Fridholm	2023-11-29	GNU 2023/62	Buketter, snittblommor arrangemang m.m. (Borlänge, Falun, Avesta, Ludvika)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: <u>Avesta:</u> Iris Blomsterhandel i Avesta Aktiebolag <u>Borlänge:</u> Torsångs Handelsträdgård AB <u>Falun:</u> J.Notes Blommor AB <u>Ludvika:</u> Blåklockan i Ludvika. AB

Maria Fridholm	2023-12-06	GNU 2023/84	Redovisning av stiftelsemedel Falun Kommun	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Swedbank AB
Tove Winqvist Owetz	2023-12-08	GNU 2023/78	Systemstöd SoL, LSS och HSL (Ludvika)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Pulsen Omsorg AB
Tove Winqvist Owetz	2023-12-13	GNU 2023/53	Process och ärendehanteringssy- stem Falun	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Artvise AB
Tove Winqvist Owetz	2023-12-15	GNU 2022/133	Digital egenkontroll (Falun)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: iFACTS AB
Maria Fridholm	2023-12-19	GNU 2023/108	Idrottsutrustning- och förbruk- ningsmateriel (Falun, Borlänge, Avesta, Gag- nef, Hedemora, Ludvika, Säter)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: <u>Idrottsutrustning och förbrukningsmaterial:</u> Unisport Sverige AB <u>Vintersport – Skidor med tillbehör:</u> Cykelcentrum i Borlänge AB
Maria Fridholm	2023-12-20	GNU 2023/118	Förmånscyklar Borlänge kom- mun	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Cykelcentrum i Borlänge AB
Tove Winqvist Owetz	2024-01-23	GNU 2023/130	Beläggningsarbeten - Falun	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: NCC Industry Aktiebolag

Maria Fridholm	2024-01-23	GNU 2023/103	Konsulttjänster inom ledarskap (Falun, Borlänge, Gagnef, Ludvika, Säter, Hedemora, Avesta, WBAB)	<p>Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med:</p> <p>Apoteksgårdens Kognitiva Center AB Dara Leadership AB Feelgood Företagshälsovård AB GAIA Leadership AB JS Human Invest AB KC Group Leadership Development AB Kraftplan AB Nordpuls AB Norns Bruk AB Påverka Nu i Sverige AB</p>
Tove Winqvist Owetz	2024-01-26	GNU 2023/129	Ventilationsrengöring och Ventilationsarbeten (Falun, Avesta, Gagnef, Hedemora, Säter)	<p>Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med:</p> <p>Avtalsområde Ventilationsarbete, till vinnande anbud i rangordning utsågs för:</p> <p><u>Område Avesta</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R Eks Plåt & Vent. Service Aktiebolag 2. Skräet Inomhusmiljö AB 3. Assemblin Ventilation AB <p><u>Område Falun</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Johan Pihlgren Ventilation AB 2. Assemblin Ventilation AB 3. Bravida Sverige AB

				<p><u>Område Säter och Hedemora</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skrået Inomhusmiljö AB 2. R Eks Plåt & Vent. Service Aktiebolag, 3. Assemblin Ventilation AB <p><u>Område Gagnef</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Assemblin Ventilation AB 2. Bravida Sverige AB 3. Skrået Inomhusmiljö AB <p>Avtalsområde Ventilationsrengöring, till vinnande anbud i rangordning utsågs för:</p> <p><u>Område Avesta, Falun och Gagnef</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sotning & Brandskydd i Dalarna AB 2. Gästrike-Dala Sotarn AB 3. Skrået Inomhusmiljö AB <p><u>Område Säter och Hedemora</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sotning & Brandskydd i Dalarna AB 2. Skrået Inomhusmiljö AB 3. Gästrike-Dala Sotarn AB
Maria Fridholm	2024-01-26	GNU 2023/87	Omhändertagande av farligt avfall	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Ragn-Sells Recycling AB

			(Falun, Borlänge, Avesta, Ludvika, Säter, Hedemora, WBAB)	
Tove Winqvist Owetz	2024-01-26	GNU 2023/115	Konsulter arkitekter- Falun	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: 1. Falugruppen Arkitektkontor AB 2. Mondo arkitekter Dalarna AB 3. White arkitekter Aktiebolag
Maria Fridholm	2024-01-31	GNU2023/106	Maskindisk- och torkmedel (Falun, Borlänge, Avesta, Ludvika, Säter, Hedemora. Gagnef)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: <u>Område Siemens Desigo CC</u> 1. Bravida Sverige AB <u>Område Schneider Struxeware/EcoStruxure</u> 1. Bravida Sverige AB 2. Schneider Electric <u>Område Web port</u> 1. Bravida Sverige AB 2. Schneider Electric
Tove Winqvist Owetz	2024-02-01	GNU2023/125	Styr- och övervakningsarbeten för fastighetsdrift (Falun)	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Avesta Wiener-Condiss AB
Maria Fridholm	2024-02-02	GNU 2023/132	Mötesfika Avesta	Upphandlingscenter meddelar att avtal kommer att tecknas med: Avesta Wiener-Condiss AB